

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

FILOZOFSKI FAKULTET

ODSJEK ZA INFORMACIJSKE I KOMUNIKACIJSKE ZNANOSTI

MARGARETA GEČEK

**OD PAVLINSKE KNJIŽNICE DO GRADSKE
KNJIŽNICE IVANA BELOSTENCA LEPOGLAVA**

DIPLOMSKI RAD

Mentor:

Prof.dr.sc. Ivana Hebrang Grgić

Student:

Margareta Geček

Zagreb, prosinac 2015.

Sadržaj:

UVOD.....	3
1. PAVLINI U LEPOGLAVI.....	5
1.1. PAVLINSKA KNJIŽNICA.....	6
1.2. IVAN BELOSTENEC I GAZOPHYLACIUM.....	8
1.3. MOGUĀENOST DIGITALIZACIJE PAVLINSKE KNJIŽNIĀNE GRAĀE	10
2. KNJIŽNICE IZ KOJIH JE PROIZAŠLA GRADSKA KNJIŽNICA IVANA BELOSTENCA LEPOGLAVA	12
2.1. OPĀENITO O VRSTAMA KNJIŽNICA	12
2.2. VRSTE KNJIŽNICA IZ KOJIH JE NASTALA GRADSKA KNJIŽNICA IVANA BELOSTENCA LEPOGLAVA	15
3. KNJIŽNICA LEPOGLAVA KAO PODRUĀENA KNJIŽNICA	17
4. PREDPRISTUPNI FONDOVI.....	19
4.1. GRADSKA KNJIŽICA IVANA BELOSTENCA LEPOGLAVA I FONDOVI.....	20
4.2. REALIZACIJA PROJEKTA.....	20
5. GRADSKA KNJIŽNICA IVANA BELOSTENCA LEPOGLAVA - ISTRAŽIVANJE	23
5.1. METODE, CILJ I UZORAK ISTRAŽIVANJA	23
5.2. REZULTATI ISTRAŽIVANJA	23
5.3. ZAKLJUĀAK ISTRAŽIVANJA.....	30
ZAKLJUĀAK.....	32
LITERATURA	34
POPIS TABLICA	38
POPIS SLIKA.....	38
POPIS GRAFIKONA.....	38
PRILOG.....	39
SAŽETAK	46
SUMMARY.....	47
BIOGRAFIJA	48

UVOD

Gradska knjižnica Ivana Belostenca Lepoglava nositelj je većeg dijela kulturnih događaja grada Lepoglave, a o njoj je povijesti i razvoju malo toga zapisano. Tema ovog rada je knjižnica koja je kroz dugi niz godina prolazila trnovit i nesvakidašnji put, a ipak svojim radom, prostorom, opremom i djelatnicima nadišla malu sredinu i postavila se kao vrlo suvremena knjižnica na ovim područjima. Rad je strukturiran u pet poglavlja, a obuhvaća period od 1400. godine – pavlinskog vremena pa do današnjih dana.

Suvremena Gradska knjižnica Ivana Belostenca Lepoglava ima zanimljivu i dalekosežnu povijest. Od temelja koje su, svojim dolaskom 1399. godine, postavili pavlini do prve javne gimnazije u kontinentalnoj Hrvatskoj koju su osnovali 1503. godine i najveće te najbogatije samostanske knjižnice koja je na ovim područjima izgrađena 1710. godine.

U radu će se koristiti tri metode: povijesno-deskriptivna metoda, metoda analize sadržaja i istraživačka metoda. Uz pet glavnih cjelina rad se sastoji od uvodnog razmatranja i zaključka, a obogaćen je prilogima i popisom korištene literature.

Prvi dio rada vremenski se odnosi na period od 1399. godine pa do ukinuća pavlinskog reda 1786. godine. Pavlinska knjižnica koja je djelovala u Lepoglavi nije izravno prethodila današnjoj knjižnici, ali je s njome uvelike povezana. Trag koji je pavlinski red ostavio u kulturi, umjetnosti, književnosti, arhitekturi, poljoprivredi te gotovo svim segmentima života još i danas plijeni pozornost, kako stručnjaka tako i laika. Pavlinske građevine prkose stoljećima i ratovima, freske iznimne ljepote uvijek iznova oduševljavaju, sačuvani uglazbljeni crkveni napjevi, orgulje koje nakon dugih stoljeća proizvode jednako božanstveni zvuk, izniman doprinos pavlinskih djela hrvatskoj književnosti, istinsko domoljublje, samo su neke od vrijednosti koje je pavlinski red stvorio i trajno ostavio u nasljeđe. Po ukidanju reda carskim dekretom pavlini odlaze i asimiliraju se u druge redove te jednako predano nastavljaju svoj prosvjetni i kulturni rad na njihovim školama, učilištima, fakultetima; kao izuzetno školovani i vrijedni rado su prihvaćeni u nove zajednice. U ovome dijelu rada spomenuta je i mogućnost digitalizacije građe koja je, spletom nesretnih okolnosti, raznesena na različite strane svijeta.

Drugi i treći dio rada vezani su uz nastanak i osamostaljenje Gradske knjižnice Ivana Belostenca Lepoglava. U drugome dijelu opisane su knjižnice koje su prethodile, a iz kojih je

proizašla Gradska knjižnica Ivana Belostenca Lepoglava dok je treći dio o knjižnici kao ogranku ivanečke gdje je lepoglavska knjižnica bila u drugome planu, financijski zapostavljena i bez mogućnosti napretka. Ova poglavlja detaljno opisuju kako je nastala Gradska knjižnica Ivana Belostenca Lepoglava, a potkrijepljeno podacima iz Arhive knjižnica. U četvrtom dijelu rada riječ je o predpristupnim fondovima i njihovim mogućnostima te o iskorištavanju istih od strane Grada dok je peti dio rada o Gradskoj knjižnici Ivana Belostenca Lepoglava i njenim funkcijama danas. U ovome je dijelu rada i istraživanje u kojem je prikazan rast knjižnice u periodu od pet godina, a popraćen brojem korisnika, fonda, posudbe i pristupom katalogu. U istraživanje je uključeno i financiranje Gradske knjižnice Ivana Belostenca Lepoglava od strane Ministarstva kulture i Grada Lepoglave.

Knjižnice poput živog organizma svakodnevno rastu, šire se i razvijaju, a hiperprodukcija knjižne i neknjižne građe iziskuje sve veće prostore za njezin smještaj i pohranu. Stoga je manjak prostora u knjižnicama u svijetu i kod nas problem koji opterećuje djelatnike knjižnica i institucije koji o njima brinu. Knjižničari su kod toga primorani pribjegavati raznoraznim načinima za obavljanje svakodnevnih zadataka u uvjetima koji iziskuju mnogo truda i želje za pružanjem kvalitetne usluge, usprkos poteškoćama u kojima djeluju. Gradska knjižnica Ivana Belostenca Lepoglava jedna je od mnogih knjižnica u Hrvatskoj koja je imala nasušnu potrebu za novim, većim prostorom. Prostor u kojem se obavljala djelatnost knjižnice bio je, povrh svega, u vlasništvu osnovne škole, bez mogućnosti proširenja ili nadogradnje, te je hitno trebalo naći rješenje za njezin trajni smještaj. Čelni ljudi Grada shvatili su ozbiljnost situacije i aktivno se uključili u rješavanje problema iako su sredstva koja je trebalo kod toga osigurati bila daleko veća od realnih mogućnosti gradskog proračuna. Stoga je inicijativa Grada Lepoglave bila hvalevrijedna pa čak i iznenađujuća mnogim sredinama koje po veličini i visini godišnjeg proračuna nadmašuju tako malu zajednicu. Iskorištivši mogućnosti koje pružaju europski fondovi na najbolji mogući način i u potpunosti, knjižnica je danas reprezentativni javni prostor grada.

1. PAVLINI U LEPOGLAVI

Pavlini su poznati kao "...isprva pustinjački a kasnije samostanski red, koji je osnovao sv. Pavao pustinjak u IV. stoljeću u Tebaidi u Egiptu. U srednjem vijeku bili su rašireni po Francuskoj, Portugalu, Mađarskoj i Hrvatskoj. U Hrvatskoj su najstariji samostan osnovali u Dubici 1244. godine, a najjači je bio njihov samostan u Lepoglavi koji je odigrao veoma važnu kulturnu i gospodarsku ulogu u Hrvatskoj te dao niz umjetnika i književnika."¹ S vremenom, pavlini su se, najčešće zbog osobne sigurnosti, udruživali u manje redovničke zajednice. Takva zajednica dolazi 1399. godine na poklonjeni posjed grofa Hermana Celjskog u Lepoglavi i tu započinju svoj vrijedni i značajan rad, kako za pavlinski red tako i za cijelu zajednicu u kojoj obitavaju, a koji traje sve do naglog ukinuća reda 1786. godine.

Dobivši od grofova Celjskih posjede s kmetovima, shvaćaju da neuki puk treba opismeniti, naučiti novim znanjima i vještinama da bi život svima bio lakši i jednostavniji. "Pavlini su unaprijedili hrvatsko školstvo i bili prvi osnivači mnogih kulturnih ustanova."² Pavlini u Lepoglavi otvaraju 1503. godine prvu gimnaziju koju, osim sjemeništara, može pohađati i svjetovna mladež, što nije bilo uobičajeno za crkvene redove.

"Kada je početkom XVI. stoljeća kulturi Zapada zaprijetila ozbiljna opasnost da bude pregažena, a Hrvatima se učinilo najvažnijim obrana reliquiae reliquiarum ..., otvaraju pavlini u Lepoglavi prvu javnu gimnaziju u kontinentalnoj Hrvatskoj (1503)."³ Bila je to srednjevjekovna gramatička škola u kojoj se učio početni stupanj sedam slobodnih umijeća; gramatika, logika i retorika te aritmetika, astronomija, geometrija i glazba.⁴ A "već sredinom XIV. stoljeća vidi se nastojanje da se u samostanima organizira biblioteka, iz koje se ne smiju poklanjati ni prodavati knjige, nego moraju služiti poduci subraće."⁵

Pavlini, u načelu ustrojeni kao pustinjački red, ubrzo nakon gradnje samostana u Lepoglavi počinju svoj rad u narodu i s narodom ovoga kraja. "...sam red nije ostao ukočen i nije odrvenio, već je pavlinski red živio u vremenu, mijenjao se s vremenom te živio i za svoje vrijeme. Kolika razlika između prvih pustinjaka ...i onih fino kultiviranih pisaca, slikara,

¹Leksikon ikonografije liturgike i simbolike zapadnog kršćanstva. Zagreb : Kršćanska sadašnjost, 2000. Str. 485.

²Āiæ, E. Povijest hrvatskih neprijatelja. Zagreb : Autorska naklada, 2002. Str. 232.

³Malekoviæ, V. Kultura pavlina u Hrvatskoj 1244-1786. // Kultura pavlina u Hrvatskoj 1244-1786. Zagreb : Globus; Muzej za umjetnost i obrt, 1989., str. 13-31.

⁴ Sekuliæ, A. Srednja i visoka uèilišta hrvatskih pavlina : Pavlinski prinosi hrvatskoj književnosti. Zagreb : Sekcija DHK i Hrvatskog centra P.E.N-a, 1997. Str. 68.

⁵Bratuliæ, J. Školska djelatnost hrvatskih pavlina. // Kaj, 1988., str. 81.

graditelja, rezbara, zvonoljevaca itd., koji su živjeli u vrijeme kad je red dokinut, pa evo o njihovim djelima možemo i danas zboriti s najvećim poštovanjem.”⁶ (vidi prilog, slika 1).

1.1. PAVLINSKA KNJIŽNICA

Svjesni važnosti svog prosvjetnog rada, s težnjom za čim kvalitetnijim obrazovanjem sjemeništara, pavlini su ubrzo u sklopu samostana izgradili knjižnicu. Ante Sekulija navodi da je poznati pavlin Gašpar Malešić uredio “preogromnu knjižnicu, najveću tada u našoj Kraljevini, koja je obilovala ne samo rukopisima već i tiskanim djelima”⁷ (vidi prilog, slika 2) iz različitih znanstvenih struka, te na više stranih jezika. O važnosti knjižnice u njihovom svakodnevnom životu i radu saznajemo iz slijedećeg navoda – “Središte samostana nije sada samo kapela nego i biblioteka koja je smještena u sredini samostana, u blizini crkve.”⁸

Lepoglavski je samostan skupio golemu knjižnu građu, zahvaljujući prvenstveno Gašparu Malešiću. On je sa svojih putovanja u Lepoglavu dopremio mnoštvo knjiga. Generalni vikar lepoglavskog samostana Ivan Krištolovec, pomažući Malešića, započeo je 1710. godine izgradnju samostanske knjižnice, koja je dovršena za godinu dana. Bila je to najljepša, najbogatija i najveća knjižnica u Hrvatskoj.⁹

S ciljem očuvanja i zaštite bogatog knjižnog fonda Malešića “je ishodio od pape Inocenta XII godine 1696. dva brevea za zaštitu lepoglavske riznice i biblioteke. U njima je papa pod kaznom izopćenja zabranio da bilo tko i bilo kome posudi ili odnese bilo koji predmet iz samostanske riznice, knjigu ili rukopis iz samostanske knjižnice.”¹⁰

A Ivan Krištolovec je “na kapitulu u Marijanki 1721. predložio da svaka redodržava mora imati svoga ljetopisca koji treba bilježiti sve značajnije događaje u svojoj provinciji. Prijedlog

⁶Szabo, Đ. Spomenici kotara Ivanec. Lepoglava; Zagreb : Vjesnik hrvatskoga arheološkoga društva, 1919. Str. 22.

⁷Sekulija, A. Pavlini prinosi hrvatskoj književnosti. Zagreb : Sekcija DHK i Hrvatskog centra P.E.N.-a za proučavanje književnosti u hrvatskom iseljeništvu, 1997. Str. 459.

⁸Bratulić, J. Nav dj. Str. 81.

⁹Isto. Str. 84-85.

¹⁰Lukinović, A. Arhivska građa hrvatskih pavlina. Kultura pavlina 1244.-1786. Zagreb : Globus; Muzej za umjetnost i obrt, 1989. Str. 368. prema ACP Lepoglava, sv. XXI, br. 29.

je prihvaćen kao zaključak kapitula.”¹¹ Nakon toga pavlini redom zapisuju sve važnije događaje koji se tiču njih samih te njihovih crkava, samostana i posjeda i ti se zapisi nadalje čuvaju na policama pavlinske knjižnice.

Sve brojniji knjižni fond kojeg su pavlini s vremenom sakupili te sami stvorili zahtijevao je i znatno veći prostor od postojećeg pa je na poticaj generalnog vikara Ivana Krištolovca započela gradnja nove, prostranije knjižnice. Prema zapisima o istome takva nova samostanska knjižnica nalazi se na prvom katu iznad nadsvođenog ulazanog predvorja iza zapadnoga pročelja produljene lepoglavske crkve. Gradnja nevelike četverokutne prostorije (7,7 x 7,89m) započela je 1710., a dovršena 1711. godine usporedo s dovršetkom novoga zapadnog pročelja s kamenim skulpturama Johanna Vedla, te se ta godina uvriježila i kao godina završetka oslikavanja Knjižnice.¹² Zbog gradnje knjižnice dograđena je cijela crkvena građevina prema zapadu, s iste strane uređen je i novi crkveni ulaz. O važnosti tog zahvata zorno govore i podaci da je pri uređivanju knjižnice osim Krištolovca i lepoglavskih pavlina “sudjelovala je redovnička zajednica, domaće plemstvo, te bosanski biskup Juraj Plančić, koji se poimenice i spominje”.¹³ Unutar polja dubokih svodnica nalaze se četiri medaljona s alegorijskim prikazima: na istočnoj strani Medicine (na koji se ispod na zidu nadovezuje portret pavlina Gašpara Malečića, utemeljitelja Knjižnice, na sjevernoj Filozofije (na zidu ispod je portret banadškoga biskupa Ladislava Nadasdyja, dobrotvora knjižnice), na zapadnoj Teologije, a na južnoj strani Prava (na zidu ispod je portret zagrebačkoga biskupa Emerika Esterhazyja, dobrotvora Knjižnice i generala reda).¹⁴

Prostor nove knjižnice zbog alegorijskih i amblemskih sadržaja izdvojen je kao jedinstveni primjer “jedine naše tako urešene ranobarokne samostanske knjižnice...”¹⁵ Sagledavši cjelinu, to je bogata i pomno urešena knjižnica koju, osim knjižnog fonda, krase i cijela njezina unutrašnjost, a tome je pridonio i pavlinski brat slikar, bez sumnje rukovodilac slikarske radionice¹⁶, Franjo Bobić kojeg matične knjige navode kao *pictor converrsus*, a koji je u

¹¹ Sekulić, A. Ivan Krištolovec : pavlin i hrvatski pisac. Lepoglavski zbornik 1994. Zagreb : Kajkavsko spravišće, 1995. Str. 36.

¹² Ožanić, M. Prilog za dataciju oslika Knjižnice Lepoglavskog samostana. // Radovi Instituta povijesti umjetnosti 33 / Mirjana Repanić-Braun / Zagreb : Institut za povijest umjetnosti Zagreb, 2009. Str. 141.-144.

¹³ Isto. Str. 141.

¹⁴ Isto.

¹⁵ Mirković, M. Likovni ures lepoglavske samostanske knjižnice iz 1711. Lepoglava : Lepoglavski zbornik 1995. Str. 68.

¹⁶ Ožanić, M. Nav. dj. Str. 142.

samostanu djelovao do smrti. Pavlini su nadaleko poznati po “živoj slikarskoj aktivnosti”¹⁷ što je i danas vidljivo veæ kod prvog susreta s interijerom njihovih crkava i samostana.

Mjesto nastanka mnogih pavlinskih knjiga navedeno je “kao glavni samostan pavlina u Hrvatskoj i èitavoj provinciji Lepoglava je imala svoj skriptorij...”¹⁸ Danas ne postoje u dovoljnoj mjeri ni bibliografski podaci, a ni biografski o pavlinima koji su se bavili književnim radom bilo na latinskom ili hrvatskom jeziku pa je nemoguæe iz mozaika sastaviti potpunu sliku o istome. Posebno su se brižno pavlini odnosili prema sakupljenom knjižnom blagu – od druge polovine XIV. stoljeæa do ukinuæa reda pavlini su ljubomorno èuvali svoje arhive i biblioteke te tako saèuvali dragocjeno kulturno blago, važno za prouèavanje pavlinskoga reda, kao i materijalne kulture, društveno ekonomskih prilika, povijesti jezika i književnosti.

1.2. IVAN BELOSTENEC I GAZOPHYLACIUM

Najznaèajnije ime iz reda lepoglavskih pavlina u XVII. stoljeæu do danas zasigurno je Ivan Belostenec. Prva knjiga tog autora tiskana je u Grazu 1665. godine – zbirka pjesama Boghomila u kojoj je opjevan život sv. Pavla u 113 stihova, koliko je, prema predaji, živio sv. Pavao. Nakon toga piše 12 himni o istom svecu. Deset propovijedi o euharistiji sadrži Belostenèeve propovijedi na Tijelovo tijekom deset godina njegove službe u različitim mjestima u kojima je službovao. Iste su pronaðene u budimpeštanskoj Sveuèilišnoj knjižnici. Primjerak tog djela posjeduje Nacionalna i sveuèilišna knjižnica u Zagrebu, iako bez naslovne strane pa nije sigurno kada je tiskana ni toèan naslov djela.¹⁹ Veliki rjeènik u dva dijela – Gazophylacium – najznaèajnije Belostenèevo djelo, tiskano je desetljeæima nakon autorove smrti na inicijativu braæe pavlina, koji su prepoznali znaenje tog velebnog djela. U djelu je sabrano golemo rjeèenièko blago triju hrvatskih dijalekata – kajkavskog, èakavskog i štokavskog te predstavlja vrijednu riznicu leksièkog blaga. Original je tiskan u nekoliko varijanti, a tri se primjerka iz 1740. godine èuvaju u trezoru Nacionalne i sveuèilišne knjižnice

¹⁷Isto. Str. 141.

¹⁸Šaban, L. Pavlini i glazba. Kultura pavlina u Hrvatskoj 1244.-1786. Zagreb : Globus; Muzej za umjetnost i obrt, 1989. Str. 323.

¹⁹Šojat, O. Hrvatski kajkavski pisci II. 17. stoljeæe. Zagreb : Zora; Matica hrvatske, 1977. Str. 253.

u Zagrebu, jedan je u knjižnici Sjemeništa u Ljubljani; s drvenim koricama presvuèenim bogato ornamentiranom kožom s mesinganim kopèama.²⁰ (vidi prilog, slika 3). Lepoglavska knjižnica takoðer je u posjedu jednog primjerka, izdanog 1740. godine. (vidi prilog, slika 4). Milan Moguš piše o istome: "... najveæi prilog trodijalektalnom jeziku ozaljskoga kruga dao leksikograf Ivan Belostenec svojim velikim, gotovo enciklopedijskim rjeènikom latinsko – hrvatskim i hrvatsko – latinskim pod nazivom *Gazophylacium*..."²¹ Belostenec je meðu prvima posegnuo za tumaèenjem i stvaranjem književnog nazivlja i pojmovlja, a neki od njih do danas nisu prevladani u svojoj oznaci i karakterizaciji.²² U vrijeme nastanka Belostenèevog rjeènika u Europi je postojao tek jedan enciklopedijski rjeènik, izdan u Firenci 1612. godine. Na njemu su radili brojni struènjaci – leksikografi, dok je *Gazophylacium* stvarao desetljeæima Belostenec sam. Po mišljenju struènjaka, Belostenec je svoj rjeènik napisao za potrebe uèenja hrvatskog jezika. Monumentalni je rjeènik Belostenec pisao godinama, sakupljajuæi graðu na terenu za isti, da bi na kraju napisao djelo posebnog znaèaja kako za hrvatsku književnost i kulturu tako i za sveukupnu povijest. Dok je velika Europa u isto vrijeme imala tek jedan takav rjeènik koji su stvarale desetine uèenih ljudi, kod nas je jedan èovjek napisao rjeènik koji na latinskom broji preko 40000 pojmova, a na hrvatskom i mnogo više. U njemu Belostenec prikazuje sve bogatstvo i raznolikost hrvatskog jezika i njegovih dijalekata – kajkavskog, štokavskog i èakavskog pa tako za jedan izraz ponekad ima preko desetak sinonima. Źelio je Belostenec da njegov rjeènik bude poput enciklopedije, od svega onovremenog znanja pa su u njemu upute iz poljoprivrede, ljekarski i kuharski recepti, razlièite pouke za život, narodne poslovice i mudre izreke koje pokazuju rad ne samo leksikografa, nego i propovjednika, pedagoga i narodnog uèitelja, a upravo je to Belostenec bio. Njegovu vrijednost i bogatstvo prepoznala je pavlinska zajednica te su, desetljeæima nakon Belostenèeve smrti, dali tiskati rjeènik. Tiskan je u Zagrebu u Vitezoviæevoj tiskari – prvoj u zagrebaèkoj povijesti. Hrvatska leksikografija tim je djelom dobila potvrdu bogatstva jednog jezika.

²⁰Cikuša, Z. Rijeè nakladnika. *Gazophylacium*. Zagreb : Stari grad, 1998. Str. 45.

²¹Moguš, M. Povijest hrvatskoga književnoga jezika. Zagreb : Nakladni zavod Globus, 2009. Str. 94.

²²Šicel, M. Književno nazivlje u *Gazofilaciju* Ivana Belostenca. // Lepoglavski zbornik 1996. Zagreb : Kajkavsko spravišæe, 1998. Str. 14.

1.3. MOGUÆENOST DIGITALIZACIJE PAVLINSKE KNJIŽNIÈNE GRAÐE

Digitalizacija je u najširem smislu prevoðenje analognoga signala u digitalni oblik. U uæem smislu to je pretvorba teksta, slike, zvuka, pokretnih slika ili trodimenzijskog oblika nekog objekta u digitalni oblik. To je binaran kod zapisan kao raèunalna datoteka sa saæimanjem podataka ili bez saæimanja podataka, koji se moæe obraðivati, pohranjivati ili prenositi raèunalima i raèunalnim sustavima. Postupci digitalizacije, kao i ureðaji kojima se ona obavlja, ovise o vrsti gradiva koje se digitalizira.²³

Digitalizacija kao tehnološki postupak u konaènici rezultira zaštitom izvornih dokumenata te veæom dostupnošæu istih široj javnosti. Za knjiæniènu djelatnost to je od posebne vaænosti obzirom da je upravo ona ta koja mora èuvati graðu, a istovremeno je davati na uporabu, što je zapravo kontradiktorno – postupkom digitalizacije obje su zadaæe knjiænice u cijelosti ispunjene. Digitalne knjiænice veæ su godinama dio europske prakse. U Hrvatskoj se intenzivnije radi na digitalizaciji kulturne, povijesne i znanstvene baštine èime se ona kvalitetno predstavlja svijetu, a istovremeno èuva u izvornom stanju.

Kulturni sadržaji, koji èine vaæan dio nacionalnog identiteta postupno æe biti digitalizirani i posredstvom digitalnih knjiænica stavljeni na uvid i uporabu graðanima, uèenicima, studentima, kulturnim radnicima, umjetnicima i znanstvenicima. Na taj æe se naèin velikom broju zainteresiranih omoguæiti pristup kulturnom blagu s udaljenih lokacija te æe se ujedno olakšati distribucija i promocija hrvatskih kulturnih sadržaja u inozemstvu.²⁴

Digitalizacijom se stvara sadržaj s kojim korisnici ostvaruju komunikaciju kroz sliku, tekst, film, animaciju, zvuk; istovremeno se štite izvornici i osigurava poboljšanje pristupa znanju i njegova iskoristivost. Nacionalni projekt digitalizacije arhivske, knjiæniène i muzejske graðe Hrvatska kulturna baština otvara mogućnost okupljanja zbirke koje pridonose stvaranju kreativnijeg društva te razmjene znanja sa svijetom. Ujedno to je najbolja promocija neke zemlje i njezine kulturne i znanstvene baštine u svijetu.

Knjiæna graða pavlinske knjiænice iz Lepoglave raznesena je na razlièite strane svijeta pa kao takva u pavlinskom samostanu danas više ne postoji. U traganju za djelacima iste, u

²³ Digitalizacija. // Hrvatska enciklopedija. Mreæno izd. Zagreb: Leksikografski zavod Miroslav Krleæa, cop. 2013-2015. Dostupno na: <http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=68025#poglavlje1481> (5.2.2015.)

²⁴Isto.

fizièkom obliku, pronađeni su tek pojedinaèni primjerci građe u najbližim, varaždinskim samostanima. Mali dio građe izložen je 2012. godine u varaždinskoj gradskoj knjižnici tijekom Mjeseca knjige. Dio izložene građe potrebno je restaurirati, a obzirom da su sredstava za te namjene uvijek nedostatna taj æe proces zasigurno potrajati. Po pitanju velike kolièine pavlinske građe odnesene u Beè, Peštu, Rim i druge sredine, stanje je daleko složenije, a rješenje neizvjesnije. Kao jedna od opcija nameæe se moguænost preuzimanja građe u digitaliziranom obliku. “Ne smijemo zaboraviti niti veliki broj dokumenata što se nalaze u zemljama s kojima je Hrvatska u daljoj ili bližoj prošlosti bila u državnim odnosima (Austrija, Italija, Mađarska, kao i sljednice bivše Jugoslavije).”²⁵ Reèenica je to iz dokumenta Nacionalnog programa digitalizacije arhivske, knjižniène i muzejske građe koja daje nadu u moguænost formiranja pavlinske knjižnice u digitalnom obliku i njezinog povratka u samostansku knjižnicu u Lepoglavi.

²⁵Nacionalni program digitalizacije arhivske, knjižniène i muzejske građe. Dostupno na: <https://www.google.hr/search?q=nacionalni+program+digitalizacije+arhivske&ie=utf-8&oe=utf-8&aq=t&rls=org.mozilla:hr:official&client=firefox-a&chan> (5.2.2015.)

2. KNJIŽNICE IZ KOJIH JE PROIZAŠLA GRADSKA KNJIŽNICA IVANA BELOSTENCA LEPOGLAVA

Knjižnica (biblioteka), uređena zbirka pisane, tiskane ili druge grafičke, zvučne, vizualne i elektroničke građe (uključujući filmove, fotografije, vrpce, mikrooblike, diskove i računalne datoteke te programe); naziv i za zgradu ili prostor u kojem je zbirka smještena, obično posebno projektiran, izgrađen i opremljen za tu namjenu.²⁶ Prema namjeni i sadržaju knjižničkog fonda vrste knjižnica su: nacionalna, narodna, školska, sveučilišna, visokoškolska, općestvarna te specijalna.²⁷

2.1. OPĆENITO O VRSTAMA KNJIŽNICA

Nacionalna knjižnica prikuplja i čuva svu građu što se odnosi na određenu zemlju. Ona prikuplja svu građu tiskanu ili objavljenu u toj zemlji obveznim, besplatnim primjerkom svake publikacije objavljene u zemlji. Također nastoji prikupiti i svu građu o toj zemlji objavljenu bilo gdje u svijetu te građu kojoj su autori građani te zemlje ili pripadnici određenoga naroda. Središte je knjižničkoga sustava u zemlji najčešće i nacionalno bibliografsko središte, odgovorno za objavljivanje nacionalne bibliografije. Svaka zemlja ima jednu nacionalnu knjižnicu, ali postoje i države koje, sukladno tradiciji prikupljanja građe na osnovi obveznoga primjerka, imaju više nacionalnih knjižnica, od kojih se neke specijaliziraju za pojedina područja, npr. samo za medicinske ili tehničke znanosti (SAD). Nacionalne knjižnice prikupljaju i vrijedna svjetska kulturna i znanstvena djela pa su to i najveće i najznačajnije knjižnice u svakoj zemlji, ujedno i najveće svjetske knjižnice. Najveća je Kongresna knjižnica u Washingtonu, koja posjeduje 119 milijuna jedinica raznovrsne knjižničke građe, a namijenjena je članovima američkog Kongresa, ali i svim ostalim građanima za sve vrste stručnih, znanstvenih ili ostalih istraživanja. Druga je najveća knjižnica u svijetu, najveća u Europi, Ruska državna knjižnica u Moskvi, koja posjeduje oko

²⁶ Knjižnica. // Hrvatska enciklopedija. Mrežno izd. Zagreb: Leksikografski zavod Miroslav Krleža, cop. 2013-2015. Dostupno na: <http://enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=32130>, (06.02.2015.)

²⁷ Zakon o knjižnicama, NN 105/97, 05/98, 104/00, 69/09.

41 milijun jedinica raznovrsne knjižnične građe, na mnogim jezicima. Slijede nacionalne knjižnice Velike Britanije (Britanska knjižnica, osnovana 1753. godine kao knjižnica Britanskoga muzeja) i Francuske (Bibliothèque Nationale de France, osnovana kao Kraljevska knjižnica potkraj XV. stoljeća), s desecima milijuna jedinica građe.

Narodne knjižnice javne su ustanove kod kojih su zbirke i usluge namijenjene svim kategorijama stanovništva. One promiču pismenost i čitanje kod djece i mladih, pružaju informacije važne za svakodnevni život, podupiru formalno školovanje, omogućuju cjeloživotno učenje i usavršavanje. Djeluju kao kulturna i informacijska središta kroz organiziranu mrežu središnjih knjižnica i ogranaka te pokretnih knjižnica. U suvremenom značenju riječi, narodne knjižnice kao javne knjižnice pojavile su se sredinom XIX. stoljeća. Tada su doneseni zakonski propisi o stalnom financiranju knjižnica iz državnih ili mjesnih proračuna kako bi, pod jednakim uvjetima, korištenje zbirki i usluga bilo besplatno i dostupno svim stanovnicima. Narodne knjižnice prikupljaju raznoliku građu, a otvorene su svim slojevima pučanstva. Svojim službama i uslugama potiču i šire opće obrazovanje, stručni i znanstveni rad, a posebno se zalažu za to da svi slojevi pučanstva steknu naviku čitanja i korištenja raznolikih knjižničnih usluga. U današnje vrijeme knjižnice postaju i mjesta sastanaka, druženja, “dnevnog boravka” i tendencija je da budu ugodne svojim korisnicima za dulji boravak u njima pa se prilikom opremanja nastoji knjižnične prostore učiniti upravo takvima. Korisnici takvih knjižničnih prostora u pravilu će dovesti nove korisnike pa se osim kvalitetnog knjižnog fonda, besplatnog pristupa internetu, treba fokusirati i na taj segment u sveukupnom opremanju i radu ustanove.

Školske su knjižnice jedinice odgojno – obrazovnog sustava škole. Njihova je zadaća da unapređuju sve oblike i metode odgojno – obrazovnog procesa, pomažu u stručnom usavršavanju nastavnika i u učenika stvaraju naviku čitanja i korištenja knjižničnih usluga.²⁸ Školske knjižnice namijenjene su učenicima i nastavnicima škola u kojima djeluju, dopuna su odgojnom i obrazovnom procesu, često surađuju s narodnim knjižnicama, a u nekim su zemljama i organizacijski povezane u jedinstvene ustanove.²⁹

Sveučilišne knjižnice namijenjene su znanstvenim istraživanjima sveučilišnih nastavnika i drugih znanstvenika te visokoškolskoj nastavi. Mogu se usporediti s nacionalnim

²⁸Tadić K.: Rad u knjižnici: priručnik za knjižničare. Opatija : Naklada Benja, 1994.

²⁹ Narodne knjižnice. // Hrvatska enciklopedija. Mrežno izd. Zagreb: Leksikografski zavod Miroslav Krleža, cop. 2013-2015. Dostupno na: <http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=32130#poglavlje23935> (25.11.2015.)

knjižnicama, a po vrijednosti, raznovrsnosti i veličini zbirke. Najveća je sveučilišna knjižnica ona Harvardova sveučilišta u Cambridgeu, osnovana 1638. godine. Bogatim je zbirka literature na engleskom i na drugim jezicima, pravne i ekonomske literature, te slavističkom i orijentalnom zbirkom. Među najznačajnijim svjetskim knjižnicama su Bodleiana i knjižnica Sveučilišta u Oxfordu. U mnogim zemljama, uz središnju sveučilišnu knjižnicu, značajne zbirke njeguju fakultetske i visokoškolske knjižnice te knjižnice znanstvenih i istraživačkih institucija. Specijalne (stručne) knjižnice prikupljaju građu iz pojedine znanstvene discipline ili određenoga područja ljudskoga znanja, a mogu biti osnovane za potrebe institucija, vladinih ili državnih ureda, medicinskih, pravnih, tehničkih ili sl. ustanova, privatnih i državnih tvrtki, arhiva i muzeja. Zbog specifičnosti znanstvenih i istraživačkih interesa svojih korisnika, specijalne knjižnice dale su značajan prinos razvoju informacijskih službi u knjižnicama, posebno u stvaranju baza podataka, pretraživanju informacija, njihovoj dostupnosti i širenju korisnicima.³⁰

Visokoškolske knjižnice su samostalne organizacijske jedinice u sastavu sveučilišta ili posebne stručne organizacijske jedinice u sastavu fakulteta. To su knjižnice koje prikupljaju, obrađuju, pohranjuju i daju na korištenje dokumente i informacije znanstvenog, obrazovnog i općeg kulturnog karaktera, tako stvarajući sastavni dio znanstveno – nastavne i istraživačke infrastrukture. Visokoškolska knjižnica u sastavu sveučilišta naziva se sveučilišna knjižnica, a u sastavu fakulteta naziva se fakultetska knjižnica. Visokoškolske knjižnice su komunikacijska središta koja posreduju između znanstvene i stručne publikacije i informacije nastale: kao rezultat znanstveno – istraživačkih procesa na matičnom sveučilištu; kao rezultat stručne obradbe vlastitih fondova; kao rezultat stručne obradbe fondova relevantnih knjižnica u zemlji i inozemstvu; kao rezultat stručnog rada u raznim informacijsko-referalnim jedinicama i službama obradbe znanstvenih informacija.³¹

Opće-znanstvene knjižnice prikupljaju građu iz svih znanstvenih područja. U Hrvatskoj djeluju: Knjižnica hrvatske akademije znanosti i umjetnosti koja ima više odsjeka, Znanstvena knjižnica u Dubrovniku, Znanstvena knjižnica Zadar. To su knjižnice koje u fondu čuvaju

³⁰ Sveučilišna knjižnica. // Hrvatska enciklopedija. Mrežno izd. Zagreb: Leksikografski zavod Miroslav Krleža, cop. 2013-2015. Dostupno na: <http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=32130#poglavlje23934>, (25.11.2015.)

³¹ Visokoškolska knjižnica. // Wikipedia. Dostupno na: https://hr.wikipedia.org/wiki/Visoko%C5%A1kolska_knji%C5%BEnica (25.11.2015.)

rijetku i raritetnu građu, značajnu spomeničku baštinu, inkunabule, fondove notnih arhiva, vrijedne domaće i inozemne publikacije, rijetke knjige...³²

Specijalne knjižnice stručne su organizacijske jedinice koje mogu biti u sklopu javnih, mješovitih i privatnih poduzeća te obrazovnih i kulturnih, zdravstvenih, pravosudnih i drugih ustanova. One zadovoljavaju potrebe za knjižničnom građom i obavijestima, u prvom redu članova matične ustanove i pomažu im da u stručnome i istraživačkom radu unutar određenoga specijaliziranog područja dobiju pouzdane obavijesti i primarne dokumente.³³

2.2. VRSTE KNJIŽNICA IZ KOJIH JE NASTALA GRADSKA KNJIŽNICA IVANA BELOSTENCA LEPOGLAVA

Današnja Gradska knjižnica Ivana Belostenca Lepoglava proizašla je iz nekoliko vrsta knjižnica. Prethodila joj je samostanska, neko je vrijeme djelovala u zgradi škole i smatrana je školskom da bi se na kraju formirala kao narodna.

Na području Lepoglave Pavlinska je knjižnica djelovala u periodu od 1710. do 1786. godine, tj. do ukidanja pavlinskog reda. Taj je period bio veoma plodan; pavlini su u svoju knjižnicu donosili brojne knjige sa svojih putovanja, bogatiji njima fond knjižnice, a isto tako su prevodili knjige na hrvatski, kajkavski jezik koji je u to doba bio službeni hrvatski jezik. Tu je nastao Matijaš Grabancijaš Dijak Tituša Brezovačkog, Gašparotijev Cvet svetih i kao najznačajniji Belostenčev *Gazophilacium*. Pavlinski je zbornik također nastao u to doba; zbirka sabranih pavlinskih pjesama. U vrijeme njezinog djelovanja ovo je bila najveća, najljepša i najbogatija knjižnica u Hrvatskoj.

Lepoglavska je narodna knjižnica, u periodu od 1991. do 2009. godine, djelovala u prostoru Osnovne škole Ante Starčevića Lepoglava te se očekivalo da preuzme ulogu i školske knjižnice. Knjižnica je bila samostalna, tj. još uvijek u sklopu ivanečkog sveučilišta, ali djelovala je u zgradi škole. Iako u ovom periodu knjižnična djelatnost trpi zbog nedostatka

³² Općeiznastvene knjižnice. // Knjižnica instituta Ruđer Bošković. Dostupno na: https://lib.irb.hr/web/hr/knjiznice/itemlist/category/49-opceznastvene_knjiznice.html (25.11.2015.)

³³ Specijalne knjižnice. // Knjižnice i društvo. Dostupno na: <http://dzs.ffzg.unizg.hr/text/pog1.htm> (25.11.2015.)

prostora; nemogućnost proširivanja zbirke obzirom na premali i skućeni prostor u kojem je djelovala, nemogućnost održavanja kulturnih djelatnosti osim najosnovnijih ... sve to nije sprijećilo knjižnicu da i dalje radi sukladno Standardu za školske knjižnice, a kroz odgojne i obrazovne, stručne knjižnićne te kulturne i javne djelatnosti, a jednako tako radi sukladno Standardima za narodne knjižnice, a kroz nabavu, stručnu obradu, ćuvanje i zaštitu knjižnićne građe, izradu biltena, kataloga, bibliografija i drugih informacijskih pomagala, omogućavanje pristupaćnosti knjižnićne građe i informacija korisnicima, osiguravanje korišćenja i posudbe građe te protoka informacija, pomoć korisnicima pri izboru i korišćenju građe, informacijskih pomagala i izvora, kao i vođenje dokumentacije i statistike o graći i korisnicima, te o poslovanju. Iako ogranićena prostorom knjižnica zadovoljava potrebe korisnika dječjeg uzrasta kroz informatićeke sadržaje; besplatan internet, kreativne radionice u manjim grupama, literarne grupe, ćitateljski klub. Također, knjižnica zadovoljava informacijske potrebe kroz pružanje i korišćenje informacija u kontekstu rješavanja problema, ućeći djecu kako pronaći informaciju i kako je koristiti na razumljivi naćin.

Gradska knjižnica Ivana Belostenca Lepoglava 2009. godine dobiva svoj prostor, odvaja fond od školske knjižnice i time postaje iskljućivo narodna knjižnica. Smještena u samome centru grada s parkirnim mjestima, adekvatnim prilazom i na idealnoj lokaciji što se tiće korisnika, graćanstva, ali i turista. Pružanjem informacijskih usluga, nabavom i sveukupnim radom knjižnica zadovoljava potrebe korisnika u zajednici i šire.

3. KNJIŽNICA LEPOGLAVA KAO PODRUŽNA KNJIŽNICA

Iako s prekidima Gradska knjižnica u Lepoglavi djeluje od 1961. godine, područni odjel u Lepoglavi ivanečka knjižnica otvara 6. travnja 1971. godine. Spletom okolnosti, novonastala se knjižnica nalazila u istoj zgradi gdje je, nakon mnogih seljenja, i danas. U Ulici hrvatskih pavlina 7, na polukatu gdje je najveći problem bio povelik broj stepenica koje je trebalo svladati prilikom dolaska u knjižnicu. Knjižnica je bila vrlo dobro opremljena, s odvojenim prostorijama za djecu i odrasle. Često je organizirala susrete s književnicima, izložbe i druge kulturne djelatnosti. Radila je 4 dana u tjednu, osim srijede i subote kada je knjižničarka radila u matičnoj knjižnici u Ivancu. Iako je radila u boljim uvjetima nego ivanečka, knjižnica u Lepoglavi teško je okupljala veći broj članova i njeno je djelovanje većinom bilo vezano za organiziranje rada čitaonice. U Izvještaju o radu Knjižnice za 1974. godinu³⁴ koji se davao Narodnom sveučilištu u čijem su sklopu djelovale obje knjižnice, ističe se kako je lepoglavska knjižnica oskudijevala stručnom i enciklopedijskom literaturom koja je nedostajala za rad u čitaonici. Čitaonica je gotovo uvijek bila puna jer je brojila puno članova, djelatnika Kaznionice u Lepoglavi. Nabava knjiga ovisila je o financijskim sredstvima koja je Općinski fond namijenio u tu svrhu. Te se, 1974. godine, nabavilo najviše lektirnih naslova jer je najveći broj članova bio školskog uzrasta. To je razumljiva činjenica jer u blizini knjižnica nema fakulteta ni srednjih škola, osim Centra za školovanje naftnih, geoistraživačkih, rudarskih i metalskih kadrova u Ivancu. Novonabavljene knjige odmah bi se obrađivale i klasificirale po Univerzalnoj decimalnoj klasifikaciji, a knjiga bi se smještala na policu prema zahtjevima struke. Velika se pažnja posvećivala Mjesecu hrvatske knjige u kojem bi se organizirale izložbe, susreti s književnicima te večeri poezije. U godini 1974. knjižnica u Lepoglavi izdala je 5110 knjiga a desetak godina kasnije, 1985. broj izdanih knjiga povećao se tri puta. Te je godine izdano 15719 knjiga, fond knjiga je iznosio 5.057, dok se povećao i broj članova na 524 od čega je bio još uvijek premali broj odraslih članova, svega 100. Valja napomenuti kako će se i broj knjiga u fondu i broj članova, te pogotovo broj izdanih knjiga sve do devedesetih godina povećavati i u matičnoj i svim područnim knjižnicama. 1991. godine knjižnica u Lepoglavi dobiva na korištenje prostor u prizemlju Osnovne škole Ante Starčevića u Lepoglavi, no nakon dogradnje škole ponovno je preseljena u novi prostor koji je dijelila sa školskom knjižnicom i koji nikako nije bio adekvatan. Sama

³⁴Arhiv Pučkog otvorenog učilišta „Đuro Arnold“

èinjenica da je gradska knjižnica implementirana u školu psihološki je negativno djelovala na odrasle èlanove i studente èije zahtjeve ona nikako nije mogla zadovoljiti. Knjižnica je tijekom školske godine bila otvorena dva dana od 7 do 15 sati i dva dana od 12 do 19 sati. Dodatni je hendikep predstavljala èinjenica što se knjižnica stalno morala prilagođavati radnom vremenu škole. Tako se radno vrijeme knjižnice tijekom školskih praznika moglo odvijati samo u jutarnjim satima zbog godišnjih odmora djelatnika škole.

Od 1971. do 2000. godine knjižnica u Lepoglavi djelovala je kao podruèna knjižnica Knjižnice i èitaonice “Mladost“ u Ivancu. Osamostaljenjem postaje samostalna ustanova Grada Lepoglave. Od tada je obveza Grada, njezinog osnivaèa, osigurati joj primjerene uvjete za rad i poèinje izrada potrebne dokumentacije za buduæi Dom kulture gdje je knjižnica trebala dobiti adekvatan prostor za svoj rad. Smjernice buduæeg razvoja naznaèene su još 2006. godine kada je otvoren euro – infopunkt, a sveèanosti je prisustvovalo 15 ambasadora i predstavnika država èlanica Europske unije. Do dugooèekivanog preseljenja knjižnice u preuređeni prostor nekadašnje sportske dvorane u Ulici hrvatskih pavlina 7, došlo je 13. ožujka 2009. godine. Za knjižnicu je posebno osmišljen prostor u prizemlju Turistièko kulturno – informativnog centra. Tu se nalazi posudbeni odjel za djecu i odrasle, radni prostor za korisnike opremljen suvremenim raèunalima, radni prostor za knjižnièara s malim priruènim spremištem, a na katu je predviđena èitaonica sa zbirkom na razlièitim medijima, te velik prostor za razlièita kulturna događanja. Novi je prostor velièine 400 m² i prilagođen slabije pokretnim osobama. Zanimljivo je za spomenuti kako je kompletan knjižnièni fond prebaèen u novu knjižnicu uz pomoæ brojnih uèenika osnovnih škola te mještana koji su sudjelovali u preseljenju oblikujuæi živi lanac. (vidi prilog, slika 5). Nakon toga je slijedio otpis građe u ivaneèkoj knjižnici i upis kompletnog novog inventara u lepoglavskoj knjižnici. Voditeljica knjižnice i sadašnja ravnateljica, Karmela Geèek, bila je jedini djelatnik knjižnice. Novi inventar, odvojeni prostori za posudbu knjiga, èitaonica i galerijski prostor danas su glavni aduti knjižnice koja je prerasla u pravi suvremeni knjižnièno – informacijski centar. Knjižnica se koristi sredstvima Grada, Ministarstva kulture Republike Hrvatske te vlastitim sredstvima; uz bogatu referentnu zbirku vodi i zavièajnu zbirku. Svake se godine ostvaruje bogat program igraonica, predavanja, radionica i nastupa bilo u vlastitoj organizaciji ili u posuđivanju prostora udrugama ili organizacijama u provođenju svojih kulturnih, zabavnih ili sportskih djelatnosti.

4. PREDPRISTUPNI FONDOVI

Predpristupni su fondovi bili idealna prilika za dobivanje nepovratnih sredstava za različite namjene. Sredstva koja su na raspolaganju u fondovima za naše su prilike izuzetno velika, te je potrebno uložiti daleko više truda i edukacije svih subjekata da bi osvijestili njihove mogućnosti i iskoristili ih na pravi način. Brojano, oni pokrivaju na desetine pa čak i stotine različitih djelatnosti i grana. Nakon dobivanja sredstava jedini uvjet je da se ona troše namjenski i da se ispoštuju rokovi navedeni u ugovorima. U protivnom je moguće da se sredstva moraju vraćati. Komisija EU-e koja nadgleda stanje na terenu nakon završetka projekta financiranog njihovim sredstvima kontrolira stanje i namjenu tih objekata narednih 7 godina. U tom se vremenskom periodu ne smije mijenjati namjena, vlasnik, oprema pa čak ni prvotni raspored opreme u objektu. Nakon 7 godina objekat se može prenamijeniti, prodati i slično. S početkom 2012. godine otvaraju se novi natječaji. Programi IPA – Instrument for Pre-Accession Assistance, zapravo su sljednici CARDS, SAPARD, PHARE programa.

Ciljevi IPA-e su:³⁵

- pomoći zemljama kandidatkinjama i potencijalnim kandidatkinjama da ispune političke, ekonomske i zakonodavne kriterije za članstvo i izgrade upravni i sudbeni kapacitet
- pomoći zemljama kandidatkinjama u pripremi za korištenje Europskog regionalnog razvojnog fonda, Kohezijskog fonda, Europskog socijalnog fonda, Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj osnivanjem i uhodavanjem potrebnih struktura i sustava financiranja projekata

Da bi se konkuriralo za sredstva iz istih, potrebno je na vrijeme proučiti koja područja oni pokrivaju te krenuti s pripremom dokumentacije. Blagovremena reakcija vrlo je važna jer su rokovi gotovo uvijek prekratki, a često se dešava da ponešto od dokumentacije nedostaje. Djelatnosti iz kulture moguće su u programu IPA na natječaje koje mogu koristiti u svojoj domeni.

³⁵Beliaš, M. EU fondovi : Vodič kroz europske fondove. Zagreb : Novum, 2008. Str. 19.

4.1. GRADSKA KNJIŽICA IVANA BELOSTENCA LEPOGLAVA I FONDOVI

Gradska knjižnica Ivana Belostenca Lepoglava jedna je od mnogih knjižnica u Hrvatskoj koja je imala nasušnu potrebu za novim, većim prostorom. Prostor u kojem se obavljala djelatnost knjižnice bio je, povrh svega, u vlasništvu osnovne škole, (70m²), bez mogućnosti proširenja ili nadogradnje te je hitno trebalo naći rješenje za njezin trajni smještaj. Čelni ljudi grada shvatili su ozbiljnost situacije i aktivno se uključili u rješavanje problema, iako su sredstva koja je trebalo kod toga osigurati bila daleko veća od realnih mogućnosti gradskog proračuna. Ipak, krenulo se korak po korak – s izradom idejnog projekta, prikupljanjem potrebnih dozvola, a nakon toga s grubim građevinskim radovima na već postojećem objektu, u samom centru grada. Postojela zgrada bivšeg društvenog doma koja dulje vrijeme nije bila u funkciji, rekonstrukcijom i adaptacijom trebala se prenamijeniti u dom kulture s knjižnicom, čitaonicom, multimedijским centrom, Internet kafićem, info točkom EU, izložbenim i koncertnim prostorom te prostorima za rad i djelovanje udruga koje djeluju na području grada.

Objekti poput knjižnice trebali bi biti smješteni u centru grada s mogućnošću širenja prema potrebama te sa svojstvima: fleksibilnost, kompaktnost, pristupačnost i modularnost. Važan uvjet, osim navedenoga, je dostupnost javnom i individualnom prometu. Postojeći objekt, namijenjen budućem smještaju gradske knjižnice gotovo je u cijelosti zadovoljavao navedena svojstva i uvjete. (vidi prilog, slika 6). Uvažavajući pretpostavku da se knjižnice grade s vizijom za dvadesetogodišnje potrebe zbirke, korisnika i djelatnika, buduća je prostor u najvećoj mjeri bio prihvatljiv i s tog stanovišta. Površina od 400m² u odnosu na dotadašnjih, podstanarskih 70m² bila je i više nego se moglo očekivati u manjoj sredini poput lepoglavske.

4.2. REALIZACIJA PROJEKTA

U ponudi namjenskih sredstava iz različitih programa, Agencija za razvoj koja je preuzela stručni dio posla, odabrala je program PHARE. Tim su se programom, između ostalog,

financirale djelatnosti u kulturi. Na isti se natječaj javilo 156 zainteresiranih subjekata. U prvom krugu veći je dio prijava ispao i ostalo je 49 projekata koji su prošli u drugi krug, u tom je krugu ispalo još desetina prijava, a nakon trećeg kruga ostalo je samo 7 projekata. U njima je bila Gradska knjižnica Ivana Belostenca Lepoglava, a sredstva dobivena na tom natječaju iznosila su milijun eura. PHARE 2005 Europske unije bio je kotač zamašnjak koji je ubrzao cijeli projekat u kojem je knjižnica zbog hitnosti bila na prvom mjestu po prioritetu rješavanja. Do trenutka uključivanja programa PHARE Grad je već vlastitim sredstvima krenuo u adaptaciju i renoviranje postojećeg objekta, a sredstvima iz fondova nastavljena je gradnja i adaptacija prema planu i objekat je završen u predviđenom roku.

Dinamika realizacije projekta:

1. faza – Prikupljanje i izrada projektne dokumentacije – 2004. godine
2. faza – Rekonstrukcija krovništva zgrade – 2005. godine
3. faza – Unutrašnja rekonstrukcija zgrade – 2006. godine
4. faza – Završno uređenje zgrade – 2007. godine
5. faza – Opremanje – 2008. godine
6. faza – Smještaj korisnika i početak rada – 2008.godine
7. faza – Završetak radova i otvaranje objekta – 2009. godine

Sredstva iz predpristupnih fondova pristigla su u fazi rekonstrukcije zgrade, odnosno tijekom 2006. godine. U tom je periodu trajala faza unutarnje adaptacije zgrade koja se nadovezala na rekonstrukciju krovništva na objektu. Prostor namijenjen knjižnici osim vodoravne pregradnje, kvalitetne izolacije, novih instalacija te ugradnje nove stolarije i podova, zapravo nije zahtijevao već građevinske intervencije jer je oblikom i veličinom bio idealan za tu namjenu. Nakon završnog uređenja zgrade, krajem 2007. godine krenulo se sa prikupljanjem ponuda za opremu knjižnice. Ista je također bila obuhvaćena programom, odnosno sredstva fondova su pokrivala i opremu. Obzirom da je knjižnica ustanova sa specifičnim zahtjevima po pitanju opreme ona se birala veoma pomno, a rezultat je proizvođač opreme iz Italije. Oprema se danas pokazuje kao vrlo kvalitetna i prilagodljiva potrebama prostora, rastu zbirki, širenju. Važno je naglasiti da oprema mora biti proizvedena u zemlji članici EU-e jer u protivnom ne ulazi u konkurenciju. Po opremanju objekta, 2009.godine, knjižnica je preseljena u nove prostore koje je Grad darovnicom dao na korištenje Gradskoj knjižnici Ivana Belostenca Lepoglava. To je ujedno za Knjižnicu bilo prvo preseljenje u vlastite prostore, a sveukupno peta selidba od njezina osnutka – 1961. godine.

Preseljenje knjižnog fonda Gradske knjižnice Ivana Belostenca Lepoglava počinje 13. ožujka 2009. godine. U preseljenju su sudjelovali učenici i učitelji osnovnih škola s područja grada, gradske udruge, članovi gradske knjižnice i gradonaèelnik Lepoglave. Sveèanim otvorenjem knjižnice, 17. ožujka 2009. godine, graðani Lepoglave dobili su na korištenje elegantan dvoetažni prostor i priliku za brzi pristup knjizi i informaciji.

Tabela 1: Osobna karta knjižnice 17. ožujka 2009. godine

Površina	460 m²
knjižni fond	17.500
broj èitaonièkih mjesta	34
broj raèunala za korisnike	16

Izvor: Iz arhive Gradske knjižnice Ivana Belostenca Lepoglava.

5. GRADSKA KNJIŽNICA IVANA BELOSTENCA LEPOGLAVA - ISTRAŽIVANJE

Za potrebe diplomskog rada napravljeno je istraživanje razvoja Gradske knjižnice Ivana Belostenca Lepoglava od zadnjeg preseljenja do kraja 2014. godine.

5.1. METODE, CILJ I UZORAK ISTRAŽIVANJA

Cilj je istraživanja prikazati rast knjižnice kroz godine na temelju dostupnih podataka za petogodišnje razdoblje, od 2010. do 2014. godine. Statistički podaci preuzeti su iz godišnjih izvještaja Gradske knjižnice Ivana Belostenca Lepoglava i na temelju analize izvještaja Ministarstva kulture Republike Hrvatske o odobrenim programima za financiranje knjižnične djelatnosti, a obrađeni su tablično i grafički. Prikazuju članove, građu, fond, posudbu te broj upita u periodu od pet godina. Reprezentativni uzorak od pet godina razrađen je iz razloga što je cjelokupni fond upisan u bazu, tj. program MetelWin do kraja 2009., a od 2010. je godine program u upotrebi. Samim time svi se podaci lakše, preglednije i transparentnije mogu pratiti i prikazati. Dio istraživanja koji se odnosi na financiranje obrađen je kroz period od šest godina zbog dostupnosti podataka.

5.2. REZULTATI ISTRAŽIVANJA

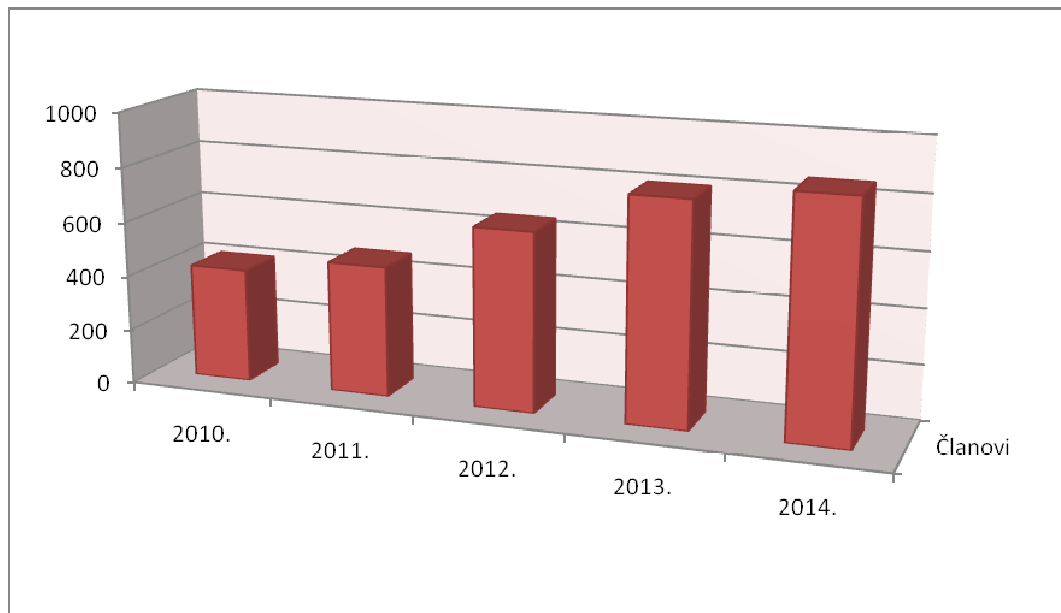
Tablica 2 prikazuje podatke o članovima, nabavi, fondu, posudbi i pretraživanju elektroničkog kataloga.

Tabela 2: Knjižnica od 2010. do 2014. godine

	ÈLANOVI	NOVONABAVLJENA GRAĐA	POSUDBENI FOND	POSUDBA	PRETRAŽIVANJE KATALOGA
2010.	416	1.399 naslova 103 e-građa	17.754	12.106	458
2011.	476	1.210 naslova 9 e-građa	18.973	10.277	2.004
2012.	650	1.645 naslova 49 e-građa	20.667	11.378	1.461
2013.	806	1.377 naslova 548 e-građa	22.592	9.525	1.896
2014.	859	1.368 naslova 16 e-građa	23.976	10.044	2.748

Izvor: Izvješæe o radu Gradske knjižnice Ivana Belostenca Lepoglava 2010.-2014. godina. Arhiva.

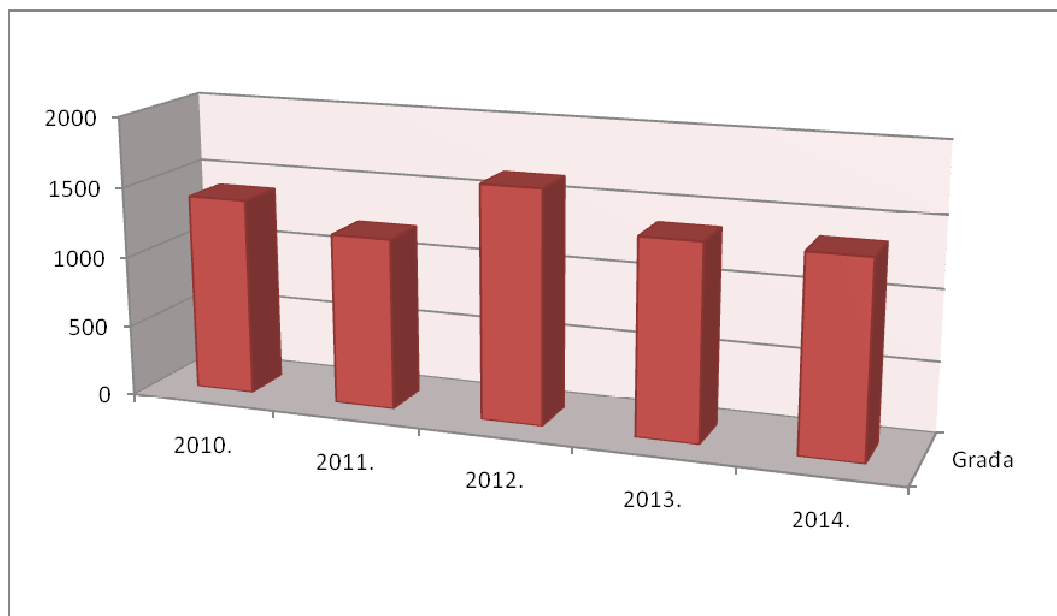
Grafikon 1: Èlanovi od 2010. do 2014. godine

Iz grafikona 1 jasno je vidljiv porast broja èlanova kroz godine. Broj èlanova raste zbog nabavljene građe (grafion 2). Također, porast se pripisuje idealnoj knjižniènoj lokaciji, pristupu, mogućnosti rezervacije i međuknjižniène posudbe, odgovorima na upite, pomoæ

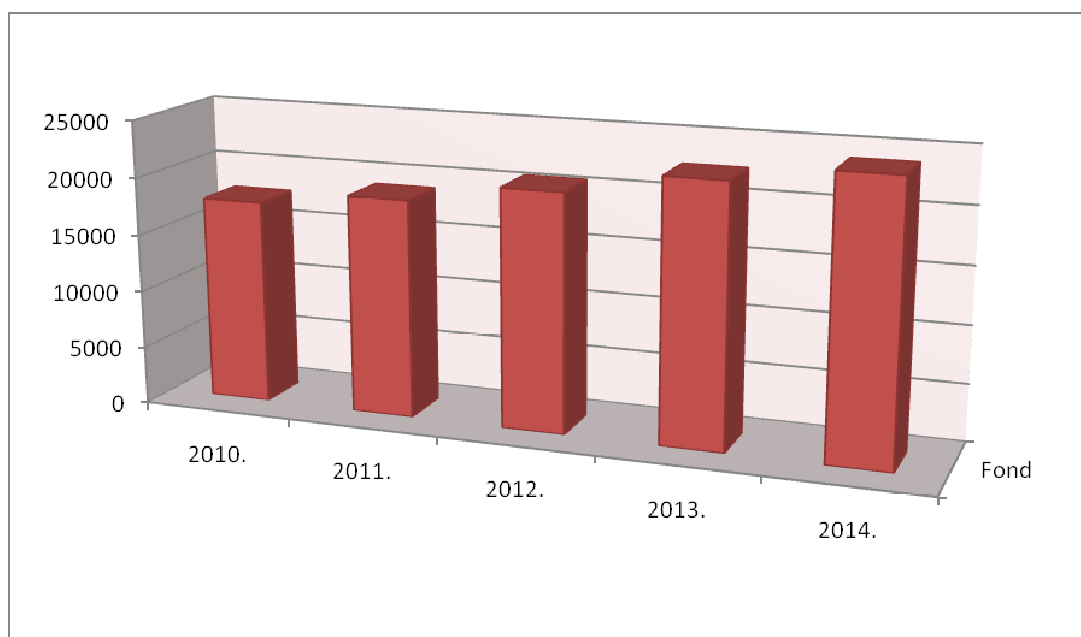
èlanovima od strane knjižniènih djelatnika. Također je vidljivo da je u 2014. broj èlanova dvostruko veæi od 2010. godine.

Grafikon 2: Novonabavljena knjižna građa od 2010. do 2014. godine

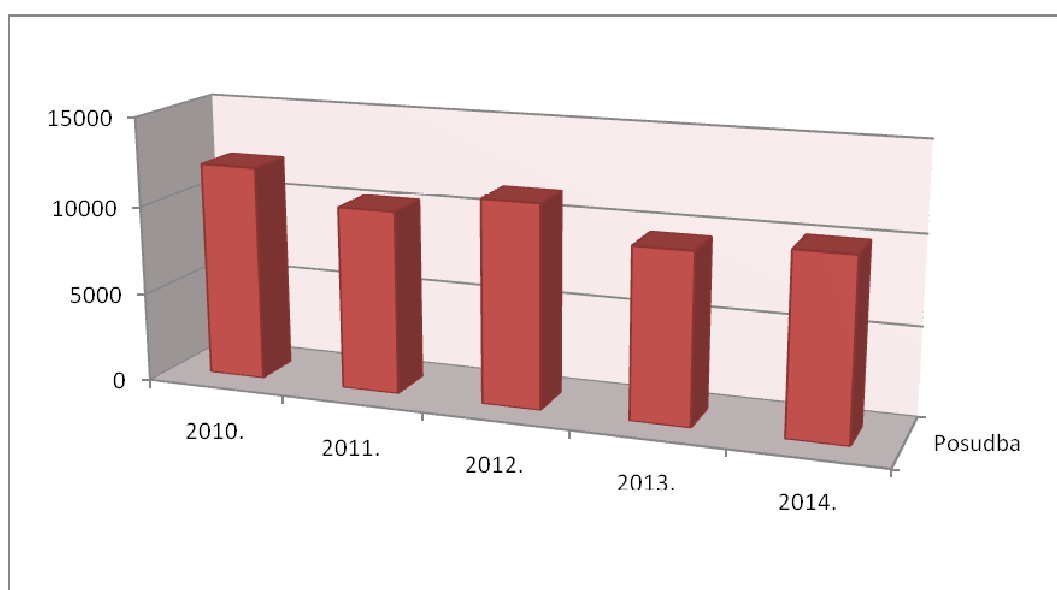
Nabava prvenstveno ovisi o sufinanciranju od strane Ministarstva kulture i Grada Lepoglave. Grad Lepoglava, sreæom, prepoznaje veliku kolièinu rada i trud djelatnika Gradske knjižnice Ivana Belostenca Lepoglava te sredstva namijenjena za knjižnicu iz godine u godinu rastu (tabela 3). Nabava se vrši prema potrebama i zahtjevima korisnika. Kako na području Lepoglave djeluje samo osnovna škola koja u svom sastavu ima školsku knjižnicu, nabava Gradske knjižnice orjentirana je na beletristiku, struku, stripove, slikovnice, radi se na popunjavanju zavièajne zbirke, upotpunjuje referentna zbirka, ali također nabavlja i lektirne naslove.

Grafikon 3: Posudbeni fond od 2010. do 2014. godine

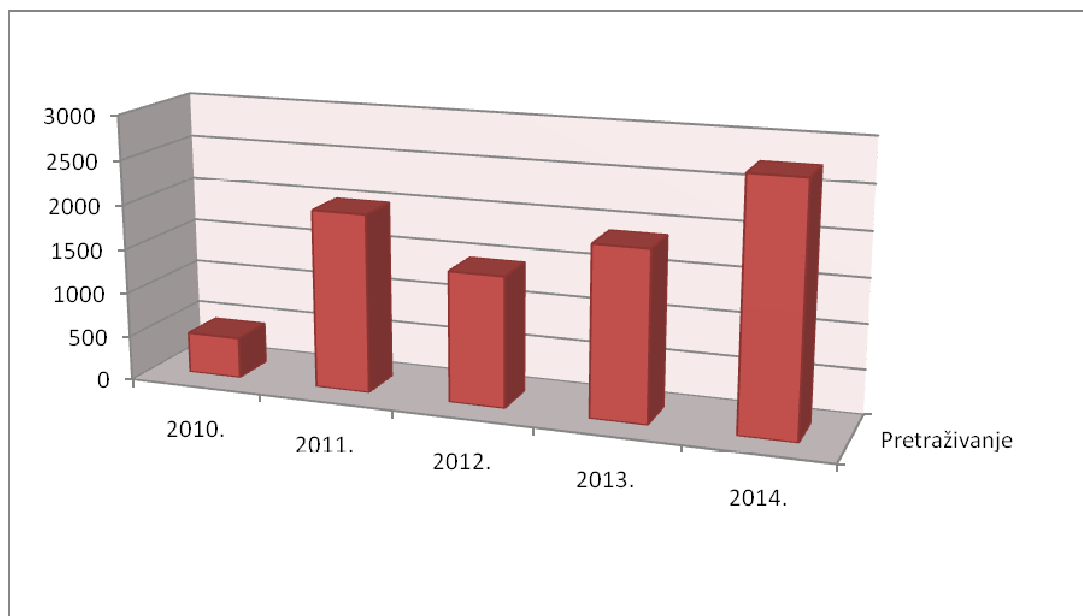
Posudbeni fond obuhvaća svu građu koja se koristi u knjižnici i izvan nje (grafikon 3). Rast fonda najviše ovisi o financijskim prilikama (tabela 3), ali također veliku ulogu igra otkup Ministarstva te darovi. Fond, sukladno novonabavljenoj građi i financijama iz godine u godinu raste.

Grafikon 4: Posudba od 2010. do 2014. godine

Iz grafikona 4 je vidljivo da posudba oscilira iz godine u godinu. Interesantno je kako je u 2010. godini bilo najviše posuđene građe. Teško je pričati o uvjetima koji utječu na posudbu. Je li u prvoj godini otkako je knjižnica uselila u novi prostor bilo više posjeta knjižnici pa samim time i više posudbi, smanjuje li se interes za čitanje? Broj članova iz godine u godinu raste, a posudba bi, proporcionalno tome, također trebala rasti. Moglo bi se reći da i knjige evoluiraju, tvrdo ukoričena knjiga u rukama danas nije jedini način da se čita; online čitanje, e-knjige, čitači knjiga poput Kindle-a, sve to utječe na broj posudbe mada se puno korisnika, nakon što isprobaju razne oblike čitanja, nerijetko vrte fizičkom obliku knjiga. Čitanje “s ekrana” ipak ne pruža isti doživljaj kao prava knjiga.

Grafikon 5: Pretraživanje kataloga od 2010. do 2014. godine

Grafikon 5 prikazuje broj pretraživanja kataloga od 2010. do 2014. godine. Broj online upita, tj. pretraživanje baze podataka prvenstveno ovisi o informiranosti korisnika. Broj upita nerijetko, još uvijek, dolazi telefonskim putem ili e-mailom. Mnogo ljudi ne zna da postoji online katalog te je na knjižničarima da informiraju korisnike kako koristiti i pretraživati katalog. Knjižničar u prvome redu mora biti informator. Broj pretraživanja je znatno porasao, u 2014. je šest puta veći nego u 2010. godini.

Tabela 3: Financiranje Gradske knjižnice Ivana Belostenca Lepoglava od strane Ministarstva kulture i Grada Lepoglave u periodu od 2010. do 2015. godine

	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Ministarstvo kulture	50.000kn	60.000kn	55.000kn	50.000kn	48.000kn	48.000kn
Grad Lepoglava	80.000kn	48.233kn	79.313kn	68.703kn	90.300kn	70.000kn

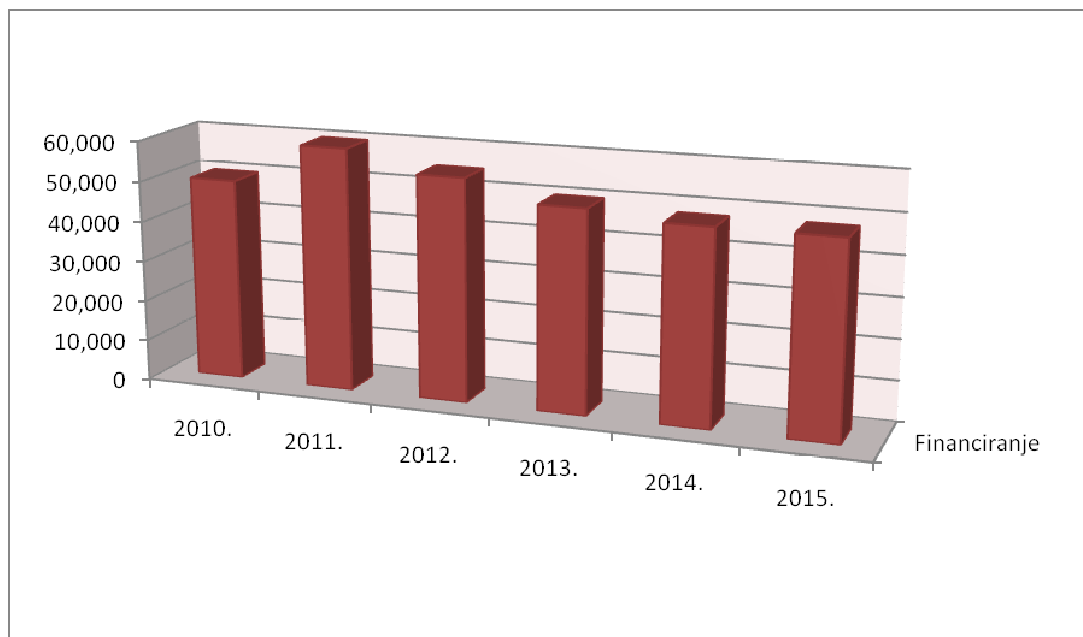
Izvor: Knjižnična djelatnost: pregled programa po županijama. // Ministarstvo kulture.

Arhiva. Dostupno na: <http://www.min-kulture.hr/default.aspx?id=2538> (28.11.2015.)

Izvešća o radu Gradske knjižnice Ivana Belostenca Lepoglava. Arhiva.

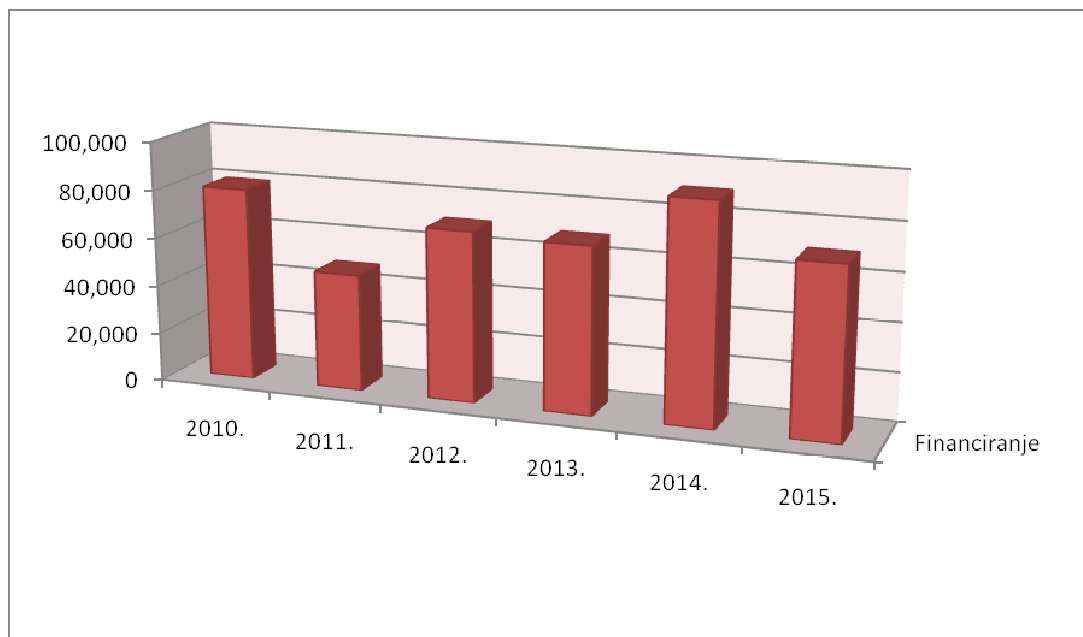
Tabela 3 prikazuje financiranje Gradske knjižnice Ivana Belostenca Lepoglava od strane Ministarstva kulture i Grada Lepoglave, a u šestogodišnjem periodu. Za razliku od prethodne tabele i grafikona u uzorku je i 2015. godina zbog dostupnosti podataka na stranicama Ministarstva kulture i od strane Gradske knjižnice Ivana Belostenca Lepoglava. Financiranje od strane Ministarstva kulture odnosi se na knjižnu i neknjižnu građu, a svi su odobreni programi financiranja javno dostupni na stranicama Ministarstva kulture. Financiranje od strane Grada Lepoglave također se odnosi na knjižnu i neknjižnu građu. Za razdoblje od 2010. do 2014. godine radi se o ostvarenim rashodima dok su rashodi za 2015. godinu planirani rashodi. Izvešća o financiranju nisu javno dostupna. Uvid u izvješća moguće je u arhivi Grada Lepoglave i Gradskoj knjižnici Ivana Belostenca Lepoglava, uz prethodnu najavu.

Grafikon 6: Financiranje Gradske knjižnice Ivana Belostenca Lepoglava od strane Ministarstva kulture u periodu od 2010. do 2015. godine

Grafikon 6 prikazuje financiranje knjižne i neknjižne građe Gradske knjižnice Ivana Belostenca Lepoglava, a od strane Ministarstva kulture. Iz grafikona je vidljivo da od 2011. godine financijska sredstva opadaju. Upravo je 2011. bila najplodonosnija godina sa 60.000kn. U 2012. godini sredstva su u iznosu od 55.000kn, a u 2013. godini iznos sredstava smanjen je na 50.000kn. U 2014. i 2015. godini s 48.000kn sredstva su umanjena za čak 20% od 2011. godine.

Grafikon 7: Financiranje Gradske knjižnice Ivana Belostenca Lepoglava od strane Grada Lepoglave u periodu od 2010. do 2015. godine

Grafikon 7 prikazuje financiranje knjižne i neknjižne građe Gradske knjižnice Ivana Belostenca Lepoglava, a od strane Grada Lepoglave. Usprkos 2011. godini s 48.233kn koja bilježi veliki pad naspram 2010. godine s 80.000kn, financiranje knjižnišne djelatnosti je u nekoj konstanti s prosjekom od 70.000kn. Sredstva namijenjena za knjižnišnu djelatnost ovise o Proračunu Grada Lepoglave te često planirano i realizirano ne mora biti povezano, tj. velika je vjerojatnost da su sredstva predviđena za knjižnicu u 2011. godinu bila veća od onoga što se realiziralo.

5.3. ZAKLJUČAK ISTRAŽIVANJA

Pogledavši grafikone razvidno je kako brojke vezane uz članove, posudbu, novonabavljenu građu i broj online upita iz godine u godinu rastu. Taj porast govori nam kako je poslovanje knjižnice pozitivno te knjižnica ispunjava svoju svrhu i djelatnost. S druge strane, brojke vezane uz financiranje od strane Ministarstva kulture iz godine u godinu opadaju, a negativan je trend zabrinjavajuć za knjižnišnu djelatnost. Grad Lepoglava prepoznaje važnost i ulogu knjižnice kao intelektualnog, informativnog i kulturnog središta grada pa su sredstva namjenjena knjižnišnoj djelatnosti, usprkos padu u 2011. godini, relativno stabilna.

Prema popisu stanovništva iz 2011. godine grad Lepoglava broji 8.283 žitelja, dok je u Gradsku knjižnicu Ivana Belostenca Lepoglava upisano 859 osoba ili 10,4% puèanstva grada. U Izvješæu o radu i poslovanju Gradske knjižnice Ivana Belostenca Lepoglava za 2014. godinu stoji: “Broj upisanih èlanova nije odraz stvarnog stanja obzirom da usluge knjižnice na jednu upisninu koristi više èlanova iste obitelji.”³⁶ Gradska knjižnica Ivana Belostenca Lepoglava raspolaže krajem 2014. godine posudbenim fondom od 23.976 knjiga. Standardi za narodne knjižnice³⁷ za VI. tip knjižnica (za podruèje od 5.000 do 10.000 stanovnika) propisuju 3 knjige po stanovniku. Gradska knjižnica Ivana Belostenca Lepoglava raspolaže, u posudbenom fondu, sa 23.976 jedinica graðe, što daje 2,89 knjige po stanovniku grada, a to znaèi da nedostaje oko 873 knjiga.

Usprkos tome što sredstva Ministarstva kulture opadaju ili stagniraju, knjižnièna djelatnost ne trpi jer Grad Lepoglava financiranjem uvelike pomaže.

U zakljuènoj ocjeni Izvještaja Gradske knjižnice Ivana Belostenca Lepoglava za 2014. godinu stoji: “Gradska knjižnica Ivana Belostenca Lepoglava ostvarila je u 2014. godini bogatu i raznovrsnu djelatnost u svim aspektima programa usprkos recesijskoj godini i smanjenim sredstvima od strane Ministarstva kulture. Poslovanje Gradske knjižnice Ivana Belostenca Lepoglava odvijalo se u uvjetima oslanjanja na sredstva osnivaèa - Grada Lepoglave, Ministarstva kulture Republike Hrvatske i vlastite prihode. Zadovoljni smo ostvarenim programom te 2014. ocjenjujemo uspješnom godinom, naroèito u ostvarivanju programa osnovne knjižnièarske djelatnosti u radu s korisnicima, nabavi i posudbi knjiga i druge graðe, dostupnosti podacima i uslugama, te uspješnom financijskom poslovanju unatoè okolnostima u kojima se sveukupna djelatnost nalazi.”³⁸

³⁶ Izvješæe o radu i poslovanju Gradske knjižnice Ivana Belostenca Lepoglava za 2014. godinu. Arhiva.

³⁷ Standardi za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj. NN 105/97 i 5/98.

³⁸ Izvješæe o radu i poslovanju Gradske knjižnice Ivana Belostenca Lepoglava za 2014. godinu. Arhiva.

ZAKLJUČAK

Tragovi pavlinskog postojanja i stvaralaštva u Lepoglavi tijekom gotovo četiri stoljeća vidljivi su na svakom koraku i prisutni u svijesti građana te male sredine. Iako je vrijeme pavlina završeno naglo davne 1786. godine, njihova ostavština na ovom tlu još danas je sastavnica sveukupnog življenja zajednice. Obilježavajući dane grada, čije su temelje udarili upravo pavlini 1400. godine, kroz stručne skupove i predavanja stručnjaka različitih struka, nastoji se rasvijetliti svaki pojedini segment pavlinskog stvaralaštva i njihov doprinos sveukupnosti i kvaliteti života mjesta u kojem je pavlinska zajednica dala svoj najvredniji ulog.

Bogata pavlinska ostavština najvećim je dijelom rasuta, a mali dio koji se uspio sačuvati značajan je za kulturnu baštinu svekolikog hrvatskog naroda. Upravo se ta činjenica ističe na stručnim skupovima koje posljednjih godina organizira Grad Lepoglava u suradnji s Gradskom knjižnicom Ivana Belostenca Lepoglava. Suvremena pak tehnologija i njezine mogućnosti daju nadu da pavlinsko književno stvaralaštvo oživi u posve novom, digitaliziranom obliku te takvo postane dio današnje kulturne, povijesne i turističke osobitosti nekad značajnog i poznatog sveučilišnog mjesta i sveukupne kulturne baštine.

Iako postoji dokaz o djelovanju Knjižnice u Lepoglavi već 1961. godine, njezin rad i napredak možemo pratiti tek od 1971. od kada kontinuirano djeluje sve do danas. Trnovit put institucije koja je započela svoj rad u malim, vlažnim i uglavnom neadekvatnim prostorijama obilježila je brojnim preseljenjima i borbom za vlastitom opstojnošću.

Gradska knjižnica Ivana Belostenca Lepoglava iskoristila je mogućnosti koje pružaju fondovi na najbolji mogući način i u potpunosti te je takva danas reprezentativni javni prostor u gradu kojeg obavezno posjete sve delegacije koje dolaze u Lepoglavu. Sredstvima dobivenim iz fondova ubrzan je proces rekonstrukcije i adaptacije objekta u koji je smještena. Bez njih bi isto trajalo znatno dulje, a gledajući iz današnje perspektive upitno je bi li projekt bio dovršen. Sredstvima iz fondova uređen je i okoliš zgrade u kojoj je smještena knjižnica; park, parkiralište, prilazi, lift. Sve zajedno danas čini skladnu cjelinu vrijednu divljenja i okruženje inspirativno za svakodnevni rad zaposlenika. Uz sve navedeno prostor je privlačan sadašnjim i budućim korisnicima čiji je broj znatno porastao od preseljenja u novi prostor. Tome doprinosi kvaliteta sadržaja, zbirke koje knjižnica posjeduje te aktivnosti i događanja koje se odvijaju u istoj.

Gradska knjižnica Ivana Belostenca Lepoglava danas posluje u skladu sa Zakonom o knjižnicama, Standardima za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj i Statutom knjižnice. U Izjavi o poslanju Gradske knjižnice Ivana Belostenca Lepoglava stoji: “Naše je poslanje približiti informacije, znanje i kulturu žiteljima grada, Varaždinske županije i njihovim gostima, odgovoriti na potrebe i zahtjeve korisnika, uslugama kojima se potiče čitanje, pridonosi nepristranoj obaviještenosti građana, obrazovanju i bogatstvu kulturnog života svakog pojedinca u zajednici. Pritom, uvažavajući načela iz Ustava Republike Hrvatske, Kopenhaške deklaracije o ulozi Narodnih knjižnica u Europskoj Uniji, dokumenata UNESCO-a i IFLA-e, te Manifesta za narodne knjižnice.”³⁹

Iz godine u godinu Knjižnica ostvaruje svoje financijske planove, kulturne programe, prema standardima struke obrađuje novonabavljene naslove i vrši reviziju fonda.

³⁹Izjava o poslanju Gradske knjižnice Ivana Belostenca Lepoglava. Arhiva.

LITERATURA

1. Beliaè, M. EU fondovi : Vodiè kroz europske fondove. Zagreb : Novum, 2008.
2. Bratuliæ, J. Školska djelatnost hrvatskih pavlina. // Kaj, 1988.
3. Cikuša, Z. Rijeè nakladnika : Gazophylacium. Zagreb : Stari grad, 1998.
4. Èiaè, E. Povijest hrvatskih neprijatelja. Zagreb : Autorska naklada, 2002.
5. Digitalizacija. // Hrvatska enciklopedija. Mrežno izd. Zagreb: Leksikografski zavod Miroslav Krleža, cop. 2013-2015. Dostupno na:
<http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=68025#poglavlje1481>
6. Izjava o poslanju Gradske knjižnice Ivana Belostenca Lepoglava. Arhiva.
7. Izvješæe o radu i poslovanju Gradske knjižnice Ivana Belostenca Lepoglava 2010.-2014. godinu. Arhiva.
8. Jagiaè, S. Društveno-gospodarski razvoj Ivanca od 1928. do 1941. godine. Zagreb; Varaždin : Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, 2011.
9. Knjižnica. // Hrvatska enciklopedija. Mrežno izd. Zagreb: Leksikografski zavod Miroslav Krleža, cop. 2013-2015. Dostupno na: <http://enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=32130>, (06.02.2015.)
10. Knjižnièna djelatnost: odobreni programi u 2010. godini. // Ministarstvo kulture. Dostupno na: <http://www.min-kulture.hr/userdocsimages/odobreni%20programi%20za%202010/Knjnizicna%20dj.%20naba va%20knjizne%20i%20neknjizne%20010.pdf>
11. Knjižnièna djelatnost: odobreni programi u 2011. godini. // Ministarstvo kulture. Dostupno na: <http://www.min-kulture.hr/userdocsimages/odobreni%20programi%20u%202011.%20godini/ODOBRENA%20SREDSTVA%202011%20knji%C5%BEni%C4%8Dna%20djelatnost.pdf>
12. Knjižnièna djelatnost: odobreni programi u 2012. godini. // Ministarstvo kulture. Dostupno na: <http://www.min-kulture.hr/userdocsimages/odobreni%20programi%20u%202012.%20godini/ODOBRENA%20SREDSTVA%202012%20knji%C5%BEni%C4%8Dna%20djelatnost.pdf>

kulture.hr/userdocsimages/Odobreni%20programi%20u%202012.godini/NABAVA%20KNJIZNE%20I%20NEKNIZNE%20GRADJE%20ODOBRENI%202012%20(11%2004%2012%200).pdf

13. Knjižnična djelatnost: odobreni programi u 2013. godini. // Ministarstvo kulture.

Dostupno na: [http://www.min-](http://www.min-kulture.hr/userdocsimages/Odobreni%20programi%20u%202013.%20godini/knjiznice%20NABAVA%20WEB%2013%2002%202013%20(2).pdf)

[kulture.hr/userdocsimages/Odobreni%20programi%20u%202013.%20godini/knjiznice%20NABAVA%20WEB%2013%2002%202013%20\(2\).pdf](http://www.min-kulture.hr/userdocsimages/Odobreni%20programi%20u%202013.%20godini/knjiznice%20NABAVA%20WEB%2013%2002%202013%20(2).pdf)

14. Knjižnična djelatnost: odobreni programi u 2014. godini. // Ministarstvo kulture.

Dostupno na: [http://www.min-](http://www.min-kulture.hr/userdocsimages/Odobreni%20programi%20u%202014.%20godini/25%203%202014%20%20ODOBRENO%20NABAVA.pdf)

[kulture.hr/userdocsimages/Odobreni%20programi%20u%202014.%20godini/25%203%202014%20%20ODOBRENO%20NABAVA.pdf](http://www.min-kulture.hr/userdocsimages/Odobreni%20programi%20u%202014.%20godini/25%203%202014%20%20ODOBRENO%20NABAVA.pdf)

15. Knjižnična djelatnost: odobreni programi u 2015. godini. // Ministarstvo kulture.

Dostupno na: [http://www.min-](http://www.min-kulture.hr/userdocsimages/Odobreni%20i%20odbijeni%20programi%202015/Knjiznice%20sredstva%202015%20_nabava%201.pdf)

[kulture.hr/userdocsimages/Odobreni%20i%20odbijeni%20programi%202015/Knjiznice%20sredstva%202015%20_nabava%201.pdf](http://www.min-kulture.hr/userdocsimages/Odobreni%20i%20odbijeni%20programi%202015/Knjiznice%20sredstva%202015%20_nabava%201.pdf)

16. Kraš, M. Knjižnica i èitaonica „Mladost“ Ivanec u novim prostorijama. Ivaneèki kalendar 8(1986).

17. Leksikon ikonografije liturgike i simbolike zapadnog kršæanstva. Zagreb : Kršæanska sadašnjost, 2000.

18. Lukinoviæ, A. Arhivska graða hrvatskih pavlina : Kultura pavlina 1244.-1786. Zagreb : Globus; Muzej za umjetnost i obrt, 1989.

19. Malekoviæ, V. Kultura pavlina u Hrvatskoj 1244-1786. // Kultura pavlina u Hrvatskoj 1244-1786. Zagreb : Globus; Muzej za umjetnost i obrt, 1989.

20. Mirkoviæ, M. Likovni ures lepoglavske samostanske knjižnice iz 1711. Lepoglava : Lepoglavski zbornik 1995.

21. Moguš, M. Povijest hrvatskoga književnoga jezika. Zagreb : Nakladni zavod Globus, 2009.

22. Nacionalni program digitalizacije arhivske, knjižnične i muzejske građe. URL: <https://www.google.hr/search?q=nacionalni+program+digitalizacije+arhivske&ie=utf-8&oe=utf-8&aq=t&rls=org.mozilla:hr:official&client=firefox-a&chan>
23. Opæeznanstvene knjižnice. // Knjižnica instituta Ruđer Boškoviæ. Dostupno na: https://lib.irb.hr/web/hr/knjiznice/itemlist/category/49-opceznanstvene_knjiznice.html
24. Ožaniæ, M. Prilog za dataciju oslika Knjižnice Lepoglavskog samostana. // Radovi Instituta povijesti umjetnosti 33 / Mirjana Repaniæ-Braun / Zagreb : Institut za povijest umjetnosti Zagreb, 2009.
25. Sekuliæ, A. Ivan Krištolovec : pavlin i hrvatski pisac. Zagreb : Kajkavsko spravišæe, 1995.
26. Sekuliæ, A. Pavlinski prinosi hrvatskoj književnosti. Zagreb : Sekcija DHK i Hrvatskog centra P.E.N-a, 1997.
27. Siliæ, A; Èrnjar, LJ.; Tibljaš, V.; Šegota-Novak, M. Programska osnova za novu zgradu Gradske knjižnice Rijeka na Klobuèariæevu trgu : projektni zadatak za idejno rješenje. Rijeka : Gradska knjižnica Rijeka, 2007.
27. Standardi za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj. NN 105/97 i 5/98.
28. Sveuèilišna knjižnica. // Hrvatska enciklopedija. Mrežno izd. Zagreb: Leksikografski zavod Miroslav Krleža, cop. 2013-2015. Dostupno na: <http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=32130#poglavlje23934>, (25.11.2015.)
30. Szabo, Đ. Spomenici kotara Ivanec. Lepoglava; Zagreb : Vjesnik hrvatskoga arheološkoga društva, 1919.
31. Šaban, L. Pavlini i glazba: Kultura pavlina u Hrvatskoj 1244.-1786. Zagreb : Globus; Muzej za umjetnost i obrt, 1989.
32. Šicel, M. Književno nazivlje u Gazofilaciju Ivana Belostenca. // Lepoglavski zbornik 1996. Zagreb : Kajkavsko spravišæe, 1998.
33. Šojat, O. Hrvatski kajkavski pisci II. 17. stoljeæe. Zagreb : Zora; Matica hrvatske, 1977.
34. Visokoškolska knjižnica. // Wikipedia. Dostupno na: https://hr.wikipedia.org/wiki/Visoko%C5%A1kolska_knji%C5%BEnica (25.11.2015.)

35. Vodiè gradske knjižnice i èitaonice „Metel Ožegoviæ“ Varaždin : knjižnice grada Varaždina i Źupanije varaždinske. Varaždin : Gradska knjižnica i èitaonica „Metel Ožegoviæ“, 1997.
36. Tadiæ K.: Rad u knjižnici : priruènik za knjižnièare. Opatija : Naklada Benja, 1994.
37. Zakon o knjižnicama, NN 105/97, 05/98, 104/00, 69/09
38. Zelenika, R. Metodologija i tehnologija izrade znanstvenog i struènog djela. Ljubljana; Rijeka : Partizanska knjiga, 1990.

POPIS TABLICA

Tabela 1: Osobna karta knjižnice 17. ožujka 2009. godine.....	22
Tabela 2: Knjižnica od 2010. do 2014. godine	24
Tabela 3: Financiranje Gradske knjižnice Ivana Belostenca Lepoglava od strane Ministarstva kulture i Grada Lepoglave u periodu od 2010. do 2015. godine	28

POPIS SLIKA

Slika 1: Misali - popis. F-650 Pavlinski samostan Lepoglava.....	41
Slika 2: Samaritanus Gašpera Maleèiæa	41
Slika 3: Gazophylacium iz samostana u Sloveniji	42
Slika 4: Gazophylacium, 1. izdanje iz 1740. godine.....	43
Slika 5: Preseljenje knjižnice u novi prostor, "živi lanac" 13. ožujka 2009. godine	44
Slika 6: Stanje prije i nakon adaptacije	45

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1: Èlanovi od 2010. do 2014. godine.....	24
Grafikon 2: Novonabavljena knjižna građa od 2010. do 2014. godine.....	25
Grafikon 3: Posudbeni fond od 2010. do 2014. godine.....	26
Grafikon 4: Posudba od 2010. do 2014. godine.....	26
Grafikon 5: Pretraživanje kataloga od 2010. do 2014. godine	27
Grafikon 6: Financiranje Gradske knjižnice Ivana Belostenca Lepoglava od strane Ministarstva kulture u periodu od 2010. do 2015. godine.....	28
Grafikon 7: Financiranje Gradske knjižnice Ivana Belostenca Lepoglava od strane Grada Lepoglave u periodu od 2010. do 2015. godine.....	29

PRILOG

25. Vola ad exornanda Altaria : Senicem aut Senicem & Argentis foliis p[er]

Aliud ex tula argenteis auris et senicis

= itid[em] ex tula.

It. ex tula argenteis senicis

Unum album liris rubris et violaceis intertextum.

Missalia

Novum unum cum argenteis Clavuris et Circumscriptis

Reliqua f. antiqua

Ornans 2

Portificale 1

Agenda 3

Processionale 1

Angullarum 2 fana ex stano.

Accesserunt it[erum] 2 fana ex hoc anno

Angullay duo vitrea

Orbicali tres

Lauacrum stantem

Cardolabra una lq

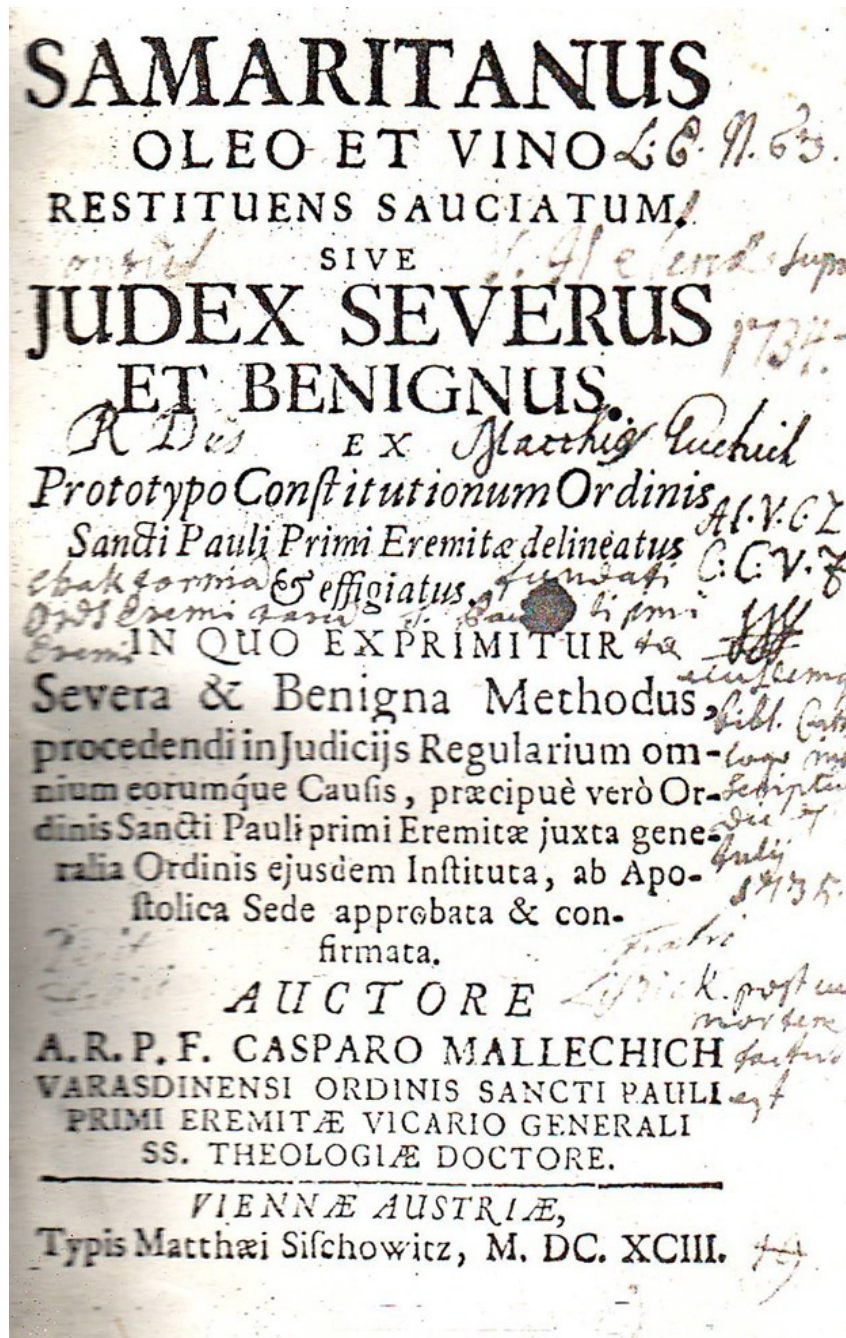
Laternae 2

Papetos sepulchrales 2 quorum unus ex senico alt[er] ex tula

Papetos tres duo ad parietes templi tertius ad gradus maiori

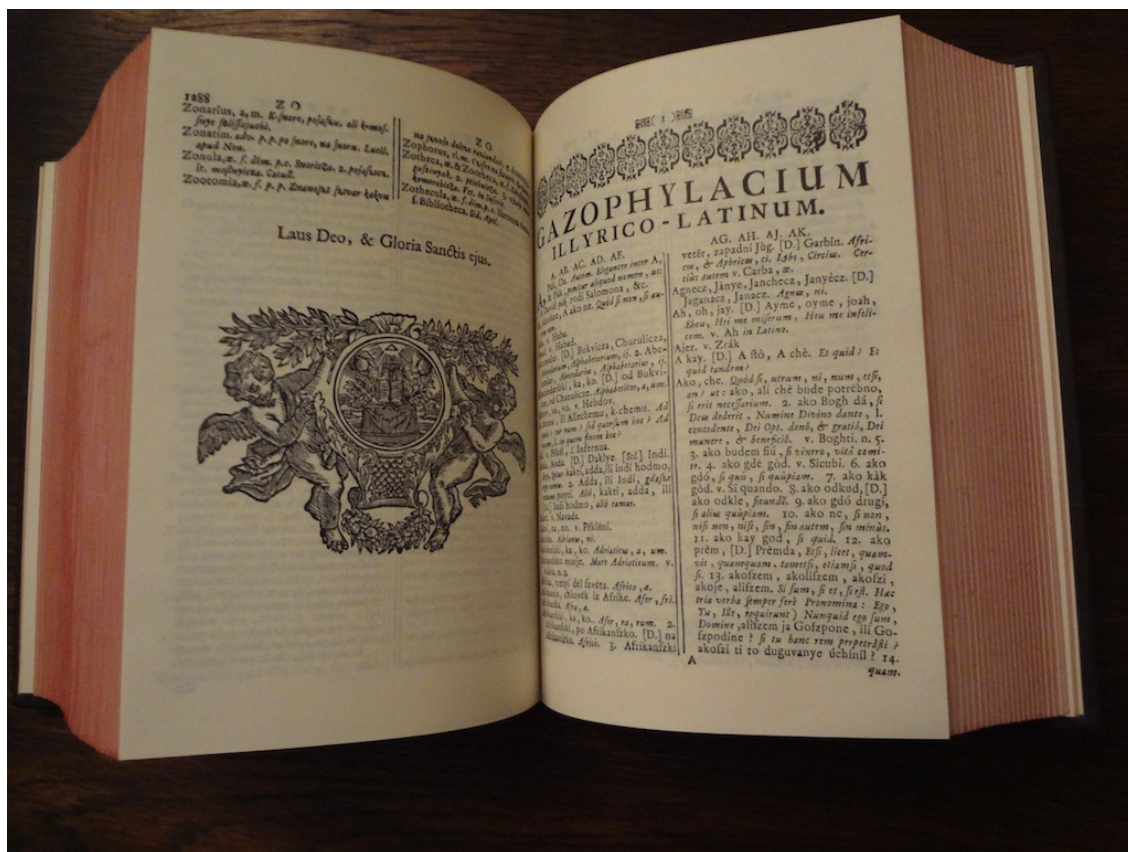
Slika 1: Misali - popis. F-650 Pavlinski samostan Lepoglava

Izvor: Hrvatski državni arhiv

Slika 2: Samaritanus Gašpera Maleèiaea

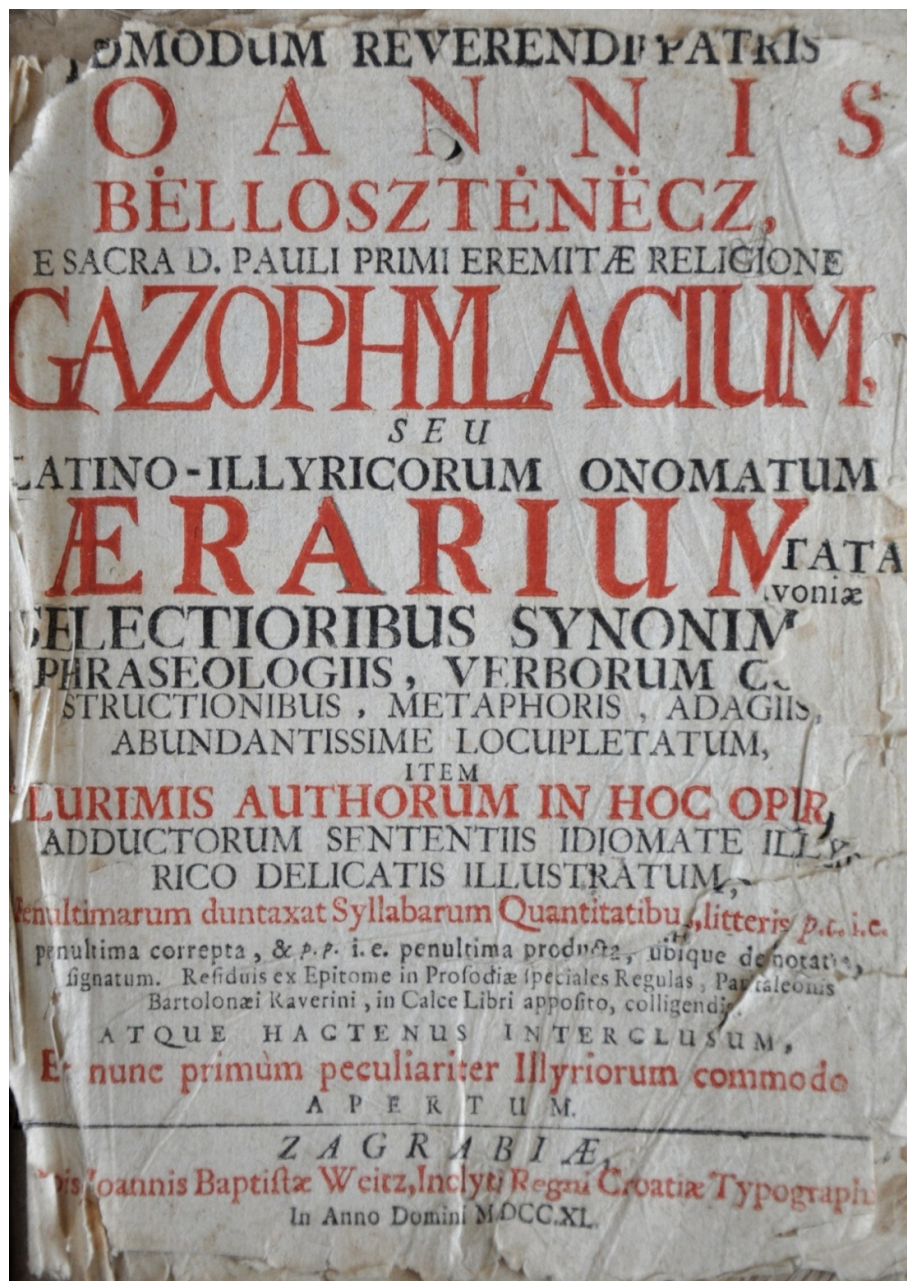
Izvor: Franjevaèki samostan u Varaždinu

Slika 3: Gazophylacium iz samostana u Sloveniji

Izvor: www.facebook.com

Dostupno na: <https://www.facebook.com/events/332665326876998/>

Slika 4: Gazophylacium, 1. izdanje iz 1740. godine

Izvor: Gradska knjižnica Ivana Belostenca Lepoglava

Slika 5: Preseljenje knjižnice u novi prostor, "živi lanac" 13. ožujka 2009. godine

Izvor: Iz arhive Gradske knjižnice Ivana Belostenca Lepoglava

Slika 6: Stanje prije i nakon adaptacije

Izvor: Matična služba

OD PAVLINSKE KNJIŽNICE DO GRADSKE KNJIŽNICE IVANA BELOSTENCA LEPOGLAVA

SAŽETAK

Diplomski rad obuhvaća duži vremenski period, a od davne 1399. godine kada su se Pavlini nastanili na lepoglavskome području, osnovali gimnaziju i Pavlinsku knjižnicu pa do današnjih dana kada u Lepoglavi djeluje Gradska knjižnica Ivana Belostenca Lepoglava. Uz bogatu pavlinsku povijest knjižnicu prate turbulentna razdoblja koja su uspješno prebrođena, a Gradska knjižnica Ivana Belostenca Lepoglava reprezentativna je knjižnica kojoj se dive, kako domaći posjetitelji tako i stranci, turisti i izletnici.

Ključne riječi: Pavlini, knjižnica, Ivan Belostenec

FROM THE PAULINE LIBRARY TO THE PUBLIC LIBRARY IVANA BELOSTENCA LEPOGLAVA

SUMMARY

This paper covers a longer time period, which reaches back to 1399. When the Pauline settled on Lepoglava area, they founded the gymnasium and Paulist library. Their legacy is passed on through the work of Public Library Ivana Belostenca Lepoglava. With a rich history of Pauline library, following a turbulent period which library have successfully bridged, today Public Library Ivana Belostenca Lepoglava remains representative library admired by, both domestic and foreign visitors, tourists and vacationers.

Keywords: Pauline, library, Ivan Belostenec

BIOGRAFIJA

Margareta Geček rođena je 17. studenog 1986. godine u Varaždinu. Po završetku Opæe gimnazije Ivanec upisuje Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu, izvanredni studij. Uz studij kontinuirano radi te se 2010. godine zapošljava u Gradskoj knjižnici Ivana Belostenca Lepoglava na radnome mjestu pomoænog knjižnièara. Iste godine polaže struèni ispit za pomoænog knjižnièara. Po završetku studija 2013. godine stjeèe titulu magistra ekonomije, a iste godine upisuje izvanredni studij bibliotekarstva pri Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Struèni ispit za knjižnièara polaže 2014. godine, a od tada radi na radnome mjestu diplomiranog knjižnièara.